VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu" Magyar Gazda és Földmives Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekkszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földmivelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások" cimü füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938 | XIX. évfolyam, 38. szám. | Szeptember hó 18

Prága felelős
a világbéke veszélyeztetéséért

A csehországi helyzet tovább bonyolódik és amikor ezeket a sorokat leirjuk, talán a legtalálóbban akkor jellemezzük a világpolitika helyzetét, ha azt irjuk, hogy *a béke nagyon, halálosan beteg, állapota válságos és szinte már csak a csodában bizhatunk...*

Ilyen csoda lenne az, ha évtizedes önkényüsködés és világámitás, véres összeütközések után *tudatára eszmélne Csehszlovákia annak, hogy*

a páriskörnyéki békeszerződésekkel — a népek és nemzetiségek felszabaditásának jelszavával, önrendelkezési jog igéretével — összetákolt, elnyomással, régi kulturák és történelmi hagyományok megcsufolásával fenntartott állam eddigi szerkezetében tovább fenn nem tartható.

Ezt a tényt ma már még Csehszlovákiának kényszerü és mellette betyárbecsületből kitartó szövetségesei is kénytelenek elismerni, természetesen a háttérben legélénkebb tevékenységet kifejtő Szovjet kivételével, amely a háboruba akarja belesodorni Európát, illetve az egész világot.

Az események, amelyek a mult héten egyre komorabbra sötétitették Európa láthatárát, a következőkben foglalhatók össze:

Csehszlovákia tudvalévően egy negyedik tervezetet készitett a nemzetiségi kérdések megoldására; ez a terv azonban elfogadhatatlan volt, főként azért, mert *hosszabb időre akarta kitolni a kérdés rendezését és joggal tételezte fel mindenki, hogy a javaslat megtételével csak időt akar nyerni Csehszlovákia arra, hogy esetleg még szorosabbra füzze a leigázott nemzetiségek rabbilincseit.*

Benes Eduárd, Csehszlovákia elnöke, szeptember 10-én *rádiószózatot* intézett a cseh néphez, amelyet „áldozatok" meghozatalára szólitott fel, higgadtságra, józanságra intett és kijelentette, hogy a kormány meg fog egyezni a nemzetiségek vezetőivel a béke biztositása érdekében.

A beszéd némileg enyhitette a feszültséget és tovább folytak a tárgyalások a szudétanémetek, illetve nemzetiségek vezetői és a cseh kormány, valamint Runciman lord és a szembenálló felek között.

Közben azonban ismételten *folytatódtak a cseh tulkapások és véres összeütközések is fordultak elő*, ami természetesen nem járult hozzá a békés hangulat növeléséhez.

Egészen természetes, hogy ilyen előzmények után *Hitler* vezér és kancellár a nagyszabásu nürnbergi pártgyülésen, szeptember 12-én este *éles beszédben szegezte le Németország álláspontját a cseh kérdésben.* Hitler feszült érdeklődéssel várt beszédében *megbélyegezte a Németország ellen frontot alkotó demokrata-szocialista-kommunista front eljárását;* rámutatott azokra a megtévesztésekre, amelyek megismétlődésének megakadályozása érdekében *a német haderő gyorsütemü megerősitését foganatositotta.*

Hangsulyozta beszédében Hitler békés szándékait, különös nyomatékkal mutatott rá arra, hogy Németország a béke érdekében milyen sulyos áldozatokat hozott, őszintén és hátsó gondolat nélkül biztositva a szomszédokkal a közös határok végleges voltát. Németország azonban nem türheti, hogy 7 milliós cseh kisebbség elnyomjon hét és félmillió idegen nemzetiséget, de különösen nem türi, hogy 3 és félmillió németet terrorizáljanak.

Ragaszkodik a szudéta-vidék önkormányzatához. Megállapitotta azt is, hogy *a cseh köztársasági elnök hazugságokat terjesztett ismételten,* hogy ezzel a közvéleményt Németország ellen hangolja. Utalt az Olaszországgal fennálló barátságra és kijelentette végül, hogy *Németország nem fog meghajolni idegen akarat előtt.*

A világ sajtója egyértelmüen azt állapitotta meg a beszéd nyomán, hogy az nem vágja el az utját a békés megegyezésnek.

Prága azonban — kétségtelenül a szovjet uszitásának hatása alatt — *statáriumot rendelt el a szudéta vidéken, miután előzőleg sortüzekkel — békés, német módra köszöntő szudéta polgárokra leadott lövésekkel — sulyos veszteségeket okozott; a cseh sajtóiroda is 16 halottat és sok sebesültet ismer be...*

Henlein Konrád, a szudétanémetek vezetője erre 14-én délután ultimátumot intézett a cseh kormányhoz, amelyet az ostromállapot megszüntetésére, fegyveresei visszavonására szólitott fel azzal, hogy ellenkező esetben minden felelősséget elhárit magától...

A cseh kormány az ultimátumra *a statáriális rendelkezések megerősitésével felelt.*

Több helyen ismét lövöldözésre, sőt formális összeütközésekre került a sor, amelyeknek már nagyon sok halottja van.

A szudétanémet párt természetesen minden kapcsolatot megszakitott a csehekkel és vezetőjük, *Henlein* Konrád bejelentette *Runciman* lordnak, hogy

a történt és helyrehozhatatlan véres események után már csak a teljes önrendelkezési jog azonnali megadása mentheti meg a helyzetet,

amelyet még jobban elmérgesitett (ha ugyan az adott esetben fokozásról szó lehet) az, hogy *az egyik statárium alá vont községben a rögtönitélő biróság itélete alapján agyonlőttek egy szudétanémetet.*

Neville Chamberlain angol miniszterelnök a békés megegyezés megkisérlésére szeptember 14-én közölte Hitler vezér és kancellárral, hogy repülőgépen Németországba utazik. Hitler természetesen nyomban közölte, hogy a legnagyobb készséggel várja az angol miniszterelnök látogatását. Chamberlain szeptember 15-én reggel félkilenckor repülőgépre ült és Németországba indult, hogy megkisérelje megmenteni Európa és a világ békéjét...

Az egész világ diplomáciája feszült figyelemmel kiséri az események további alakulását:

Prágán mulik a nagy kérdés: háboru ,vagy béke lesz-e Európa sorsa a közeli jövőben.

Bármi történjék is, az eseményekért a történelem itélőszéke előtt Csehszlovákia felelős...

A kaposvári program célja:
Több kenyér, jobb megélhetés

Vitéz *Imrédy* Béla dr. miniszterelnöknek szeptember 4-én, Kaposvárott elmondott korszakalkotó beszédét a *Vasárnap* előző számában részletesen ismertettük ugyan, ennek a nagyszabásu és a magyar élet minden problémájára kiterjedő kormánymegnyilatkozásnak a falusi lakosság szempontjából különös fontossággal biró részeit részletesebben kell ismertetnünk, *Antal* István dr. igazságügyi államtitkárnak a rádióban, szept. 10-én tartott előadás kapcsán.

Antal István dr., aki tudvalévően a magyar élet problémáinak egyik legalaposabb ismerője és a szövetkezeti mozgalom egyik első vonalbeli harcosa, világos okfejtéssel tette áttekinthetővé a kaposvári beszéd hatalmas anyagát, megvilágitva a beszéd legfontosabb részleteit; kiemelte a részben már végrehajtás alatt álló, részben hamarosan megtenni kivánt kormányintézkedések gyakorlati eredményeit és a magyar jövő alakulása szempontjából való fontosságát.

Ez a munka mindnyájunk munkája

Előadása bevezető részében rámutatott *Antal* István arra, hogy a *miniszterelnök beszédét a külföldön általános elismerés, a belföldön pedig a tömegek köszönete fogadta,* különösen azért, mert a *kaposvári program nemcsak a problémákra mutatott rá, hanem* **megjelölte a megoldás módozatait is.**

Nagy érdeme a kormánynak, hogy a maga elé tüzött munkának olyan fokozott ütemet szabott meg, amelyet a mai idők megkövetelnek akkor, ha Magyarország nem akar lemaradni a történelem lázas versenyében. *Ez a munka, — ugymond Antal István — mindnyájunk munkája;*

bármilyen helyre is állitott bennünket a Gondviselés, mindannyiunknak ki kell vennünk a részünket, mindannyiunknak meg kell tenni kötelességünket.

Kifejtette ezután az előkelő előadó, hogy a *kaposvári program megvalósitása nem politika, de olyan egyetemes átfogó érdeke a nemzetnek, amely előtt el kell törpülnie a kicsinyes politikai szempontoknak.*

A magyarság és elsősorban

a falvak népe, a magyar föld szerelmesei nevében nyilatkozott a kaposvári programról Antal István dr. akkor, amikor megállapitotta, hogy országszerte örömteljes fogadtatásban volt része a miniszterelnök külpolitikai célkitüzéseinek, valamint ama bejelentésének, hogy a parlament összeülése után elsősorban az uj honvédelmi törvény megalkotásával fog foglalkozni.

A kaposvári program gyakorlati kereszténysége

Kifejtette ezután, hogy *sorsdöntő, életbevágó honvédelmi jelentősége van annak a ténynek, hogy a kormány a hadsereg ujjászervezése mellett a szociális kérdések, gazdasági és földbirtokpolitikai problémák egész sorának rendezésére készül.*

A kaposvári beszéd ezáltal a gyakorlati kereszténységnek nevezett szociális gondolat alapján áll.

A kormány gazdaságpolitikája, — állapitotta meg az előadó — *a szociális igazságot be akarja vinni nemcsak a városok bérkaszárnyáinak körengetegei, hanem a falu és a tanyák kicsiny és elhagyott kunyhói közé is.*

Arányosabbá, igazságosabbá akarja tenni a teherviselést, több kenyérhez, emberibb megélhetéshez akarja juttatni a keresztény magyarság tömegeit, egzisztenciát teremteni a magyar értelmiségnek, előbbre vinni a mezőgazdasági termelést és mindezzel elérni azt, hogy a nép legszélesebb rétegei is részeseivé lehessenek a kultura áldásainak.

Családvédelem, adóreform, földbirtokpolitika

Antal István dr. ismertette ezután *a szociális és családvédelmi alap* létesitésére irányuló kormányprogramot. *Ebbe az Alapba be fog folyni a családtalanul, vagy csak kevés gyermek hátrahagyásával meghalt örökhagyók hagyatékának egy hányada; az adóterhet a gyengébb vállakról megfelelő intézkedésekkel a tehetősebbek vállára fogják áthárítani; és*

gyorsabbá fogja tenni a földbirtokpolitika ütemét.

Leszegezte, hogy a *telepitési törvény végrehajtása során 8234 család jutott önálló egzisztenciához.* A 300 holdon felüli kötött birtokok egyharmadának, az 500 holdon felüli szabad birtokok egynegyedének kishaszonbérletek céljaira való igénybevétele révén

körülbelül és kerekszámban 700.000 katasztrális hold szántóföldön létesülnek kishaszonbérletek.

Ezenkivül a kormány az elkövetkező öt év alatt legalább 45 ezer házhely juttatását tervezi.

Elő fogja mozditani azt is, hogy ezeken a mai kor igényeinek megfelelő házak épüljenek. Gondoskodni fog róla, hogy *a közép- és nagybirtokokon foglalkoztatott mezőgazdasági cselédeknek emberhez méltó otthonuk legyen.*

A mezőgazdasági hitel ujjáéledése érdekében rendezi a gazdaadósvédelem ügyét, ugy, hogy a *rendezés után csak 3500 védett birtokos marad.* Méltatta ezután *a kilenchónapos mezőgazdasági termelési váltók* jelentőségét, foglalkozott a kormány munkaprogramjának többi pontjaival, ezeknek sorában a falu népe szempontjából *legnagyobb jelentősége a falusi iskolás gyermekek részére szervezendő tej- és cukorakcióra,* valamint a jegyzők mellé a szociális kérdések tanulmányozására beosztandó ezer tanult fiatalember alkalmazására, valamint a törvényhatóságok székhelyén a főispánok mellett rendszeresitendő szociális titkári állásokra vonatkozó bejelentés birt.

Előadása befejező részében leszegezte az államtitkár, hogy *fent Budavárában szakadatlan munka folyik a nemzeti erők megsokszorozása, kibontakozása és a magyar sors jobbrafordítása érdekében.*

— A mai generáció élete a küzdés, — mondotta — a mai generáció kenyere az áldozat.

— *A nemzeten a sor,* — ugymond, — *hogy erővel, fegyelemmel, helytállással, áldozatkészséggel, főként pedig a mai idők rohanó tempójához méltó fokozott kötelességteljesitéssel viszonozza a kaposvári beszédből sugárzó erőt és optimizmust . . .*

A kormányzó az I. vegyesdandár zárógyakorlatán

Nagybányai vitéz *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója, szeptember 14-én a katonai iroda főnöke kiséretében Rétság határába érkezett, hogy *megtekintse az I. vegyesdandár őszi zárógyakorlatait.* A kormányzót vitéz *Sónyi* Hugó gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka és vitéz nagybaconi *Nagy* Vilmos altábornagy, az I. vegyesdandár parancsnoka üdvözölte.

A kormányzó körülbelül másfél órát töltött a hadsereg felkészültségét, kiváló szellemét pompásan igazoló gyakorlatok szinhelyén.

Változás a sajtóosztály vezetésében

Imrédy Béla miniszterelnök Rákóczy Imre dr. miniszteri tanácsost, eddigi szolgálati beosztásából a miniszterelnökségen más fontos bizalmi feladatra rendelte és egyidejüleg a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetése alól felmentette.

A miniszterelnök egyidejüleg vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály dr.-t, a Függetlenség cimü politikai napilap főszerkesztőjét, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetésével megbizta.

A miniszterelnöki sajtóosztály vezetésében történt változás alkalmából a kormányzó dr. lánczi és rákóczi *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsosnak a *miniszteri osztályfőnöki,* kolosvári *Kolosváry-Borcsa* Mihály dr. miniszteri osztálytanácsosnak a *miniszteri tanácsosi* cimet adományozta és megengedte, hogy a miniszterelnökségi sajtóosztály két kitünő tagjának, dr. *Komjáthy* Aladár és dr. vitéz *Bodrogközy* Zoltán miniszteri osztálytanácsosi cimmel felruházott sajtóelőadóknak buzgó és értékes szolgálatukért *elismerése* tudtul adassék.

*

A magyar sajtó őszinte sajnálkozással bucsuzik *Rákóczy* Imrétől, aki a miniszterelnökségi sajtóosztályban, közel két évtizeden át helyettes sajtófőnöki, majd másfél esztendő óta sajtófőnöki minőségben kifejtett szakszerű, a nemzet és a sajtó egyetemes érdekeit szolgáló munkásságával osztatlan nagyrabecsülést és szeretetet vivott ki. A bucsuvétel fájdalmasságát enyhiti az a tudat, hogy *kivételes tehetségét és tudását egy uj fontos pozicióban érvényesitheti a jövőben is a magyar sajtó kitünő reprezentánsa és eddigi vezetője.*

Dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihálynak, a miniszterelnökségi sajtóosztály uj vezetőjének személyében vérbeli ujságiró kerül a magyar sajtó élére. A világháboru hős katonája a leszerelés után izzó fajszeretettel, a magyarság jövőjébe vetett fanatikus hittel fegyvert váltott; ragyogó tollal szállott harcba az uj keresztény Magyarországért. A sajtó különböző nehéz és felelős posztjain teljesitett kiváló helytállás mellett mindenkor élénken foglalkoztatták a sajtó általános és különösen a kollégák szociális problémái; ez az érdeklődés avatta *Kolosváry-Borcsa* Mihályt a sajtókamara-mozgalom egyik ittörőjévé. 1935 őszén a miniszterelnökség sajtóosztályán nyert osztálytanácsosi minőségben, beosztást, majd 1937 májusában a *Függetlenség* szerkesztését vette át főszerkesztőfelelős szerkesztői minőségben. Ebből a pozicióból szólitotta őt a miniszterelnök bizalma a sajtóosztály élére. A sajtó meleg szeretettel és teljes bizalommal köszönti elökelő pozicióját kiváló kartársát.

Összeül a képviselőház

Részletesen ismertette a *Vasárnap* a kormány és a törvényhozás hatalmas őszi munkaprogramját. A program nagyarányu voltára való tekintettel *a képviselőház a tervezettnél korábban, már október hó 11-én összeül.*

Az első fontosabb törvényjavaslat, amelyet a képviselőház tárgyalni fog, az uj *honvédelmi törvény* lesz, amely ki fogja mondani az *általános védkötelezettséget.*

A kormány programja elsősorban agrárprogram

Pintér József képviselő beszámolóján több képviselő kiséretében megjelent és beszédet mondott gróf *Teleki* Mihály földmivelésügyi államtitkár is, aki a kormány agrárprogramjával foglalkozott.

A telepitési törvény alapján — mondotta — negyvennyolczezer katasztrális holdat osztottak ki. Ebből harmincezer holdat tulajdonul, tizennyolczezret földbérlet alakjában.

Körülbelül 8000 magyar család jutott földhöz.

Ismertette a lapunkban is közölt telepitési törvényjavaslatot, amelyet a kormány be fog nyujtani.

Óva intette a gazdákat a buza vetésterületének növelésétől. Rendkivül fontos az állattenyésztés fokozása és szinvonalának emelése.

A bortermelés az idén nem kedvező, azár közbelépés nélkül is magasabb lesz. Utalt a gyümölcstermelés fontosságára is, de kiemelte, hogy *gyümölcsnél és szőlőnél az egységes tipus a fontos.*

Beszédét azzal fejezte be az államtitkár, hogy *a kormány programja elsősorban agrárprogram.*

Teleki Pál gróf kultuszminiszter Tokaj képviselője

A tokaji választókerületben szeptember 10-én délben járt le az ajánlások benyujtásának határideje. *Eddig az időpontig csak Teleki Pál gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ajánlási iveit adták át a választási biztosnak.* Igy tehát *Teleki Pál grófot szeptember 18-án egyhanguan fogják a tokaji kerület országgyülési képviselőjévé választani.*

Nyugdijazott államtitkárok

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. Széchy-szigeti *Thaly* Zsigmond titkos tanácsos, államtitkárt ezen állásától *saját kérelmére felmentette* és megengedte, hogy végleges nyugalomba helyeztessék, s nevezett három és félévtizedes igen buzgó és értékes szolgálataiért *teljes elismerését tudtul adják.*

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. *Jakabb* Oszkár titkos tanácsos államtitkárt ezen állásától saját kérelmére *felmentette* és megengedte, hogy véglegesen nyugalomba helyeztessék, továbbá, hogy nevezettnek majdnem háromévtizedes példaszerű, önfeláldozó, igen buzgó és értékes szolgálataiért teljes elismerését tudtul adják.

A HÉT POLITIKÁJA

Beszámolók vasárnapja

A képviselői beszámolók közül messze kimagaslik a *mezőturi,* ahol *Urbán* Gáspár báró jelent meg a politikai élet kitünőségeinek kiséretében választói előtt. A nagyarányu beszámolón *Tasnády-Nagy* András, a NEP országos elnöke részletesen fejtegette, hogy *mit akar Imrédy Béla miniszterelnök? Át akarja formálni a magyar életet, hogy*

a széles néprétegek élete szebb, emelkedettebb, emberibb legyen.

Antal István államtitkár azt hangsulyozta, hogy

Középeurópában nemcsak szudétanémet-, hanem magyar-kérdés is van.

Belső vonatkozásban pedig megállapitotta, hogy az *igazságos szociális helyzet és az egészséges gazdasági viszonyok éppen olyan fontos tényezői az ország honvédelmének, mint magának a hadseregnek fejlesztése.*

A beszámolót követő diszközgyülésen leplezték le *Horthy* Miklós kormányzó arcképét *Mikecz* Ödön igazságügyminiszter ünnepi beszéde kiséretében.

— A mi kötelességünk — — mondotta — hit, bizalom, kitartás, egy cél, egy akarat és egy vezér mögött!

— *Az a kéz, amely az ország kormányát fogja, acélos, kemény, tudja az utat viharban és szélcsendben egyaránt.*

A felemelő beszéd után lehullt a lepel a hatalmas, életnagyságu arcképről.

Jakabb Oszkár a Pénzintézeti Központ uj elnöke

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. *Jakabb* Oszkár titkos tanácsos, nyugalmazott államtitkárt *a Pénzintézeti Központ elnökévé az alapszabályszerü időtartamra kinevezte.*

NAGYVILÁG

A *Nemzetek Szövetségének Tanácsa* — röviden a *Népszövetség* — 102. ülésszaka szeptember 9-én nyilt meg. A tárgysorozaton egyetlen egy időszerü kérdés sem szerepelt, ami ismét bizonyitja, hogy ez az intézmény *nemcsak befolyásolni nem képes a világpolitika eseményeit, de még lépést sem képes tartani azokkal.*

Angol hivatalos tényezők körében egyre erősödik az a felfogás, hogy a népszövetségi alapokmány 19. szakaszát — amely a szerződések felülvizsgálásáról, azaz a revizió lehetőségéről szól — hatályosabbá kell tenni.

Olaszország tudvalévően erélyes fajvédelmi rendelkezéseket tett a zsidóság térfoglalásának megakadályozására. Ezeknek a rendelkezéseknek a kiegészitéséül Olaszország hajlandó Abesszinia bizonyos kijelölendő részein megengedni a zsidók letelepülését.

Románia erélyesen megcáfolja azokat a hireket, mintha Szovjetoroszországgal olyan megállapodást kötött volna, amely szerint megengedi a szovjetcsapatok átvonulását.

Ujraéled a magyar hadsereg

A katonai korlátozások, amelyeket a szégyenletes és gyülöletes Trianon állitott a magyar nemzet elé, hogy e guzsbakötöttséggel lassu sorvadásra itélje, összetörtek. *A magyar katonaság visszanyerte méltó helyét a nemzetek hadseregeinek sorában.* Hogy milyen felmérhetetlen fontosságu tény ez, különösen a mai Európa zavaros, kiismerhetetlen és napról-napra változó nemzetközi kérdéseiben, minden józanul gondolkozó ember azonnal tisztázhatja. De nemcsak nemzetközi szempontból fontos és elsőrendü a kérdés, nemzeti életünk szempontjából még inkább az. *A nemzetünk ezeréves létét és fennmaradását minden más tényezőnél jobban biztositani tudó magyar katonai erények apadása vagy tétlensége egy pillanatig sem lehet közömbös* a jóérzésü magyar ember megitélése szerint. Az a szomoru tény, hogy a magyar nemzet arravaló fiatalsága majdnem két évtizeden át nem részesülhetett a maga teljességében a katonai kiképzés fegyelmet, erőt, megbizhatóságot, férfiasságot és az állam biztonságát jelentő előnyeiben, fokozott feladatok elé állitja a kormányt és a hadvezetőséget.

S ezt a fokozott felelősséget még nagyobbá teszi a felállitandó hadsereg keretein belül a követelmény, hogy *a modern harcászat vivmányai a legteljesebb mértékben megvalósuljanak.*

Nekünk napok alatt kell éveket pótolnunk, ha élni akarunk!

A ma háboruit nem hadseregek vivják meg egymással, hanem nemzetek nemzetekkel szemben.

S amint a ma háborujából a nemzet egy tagja sem vonhatja ki magát, éppen ugy ki kell vennie részét mindenkinek a hadsereg kiépitésének mindenek fölött való, nagy, összefogó gondolatából az önfeláldozás és áldozatkészség legszélső határáig.

Az, hogy a magyar katona felszerelése korszerü, teljesitménye friss és mai, lelki fegyverzete pedig az egész magyarság együttes érzéséből fakadott legyen, nemcsak a kormány és a hadvezetőség óhaja és törekvése ma már, hanem minden igaz magyar emberé is.

S különösen a magyar falué, amely

békében a kaszárnyák legértékesebb emberanyagát s a háboruk szenvedni és küzdeni tudó vitézeit adta a hazának.

A magyar falu szeretettel és megértéssel figyeli a magyar hadsereg ujjászületését, mert tudja, hogy az csak biztositéka és alátámasztója lehet a boldogulásának.

És örömmel értesül a modern ujitásokról is, amelyeket a hadvezetőség már bevezetett.

Kisebb a megterhelés

Hogy például kevesebb tiz kilóval a katona felszerelése, mint a világháborúban volt. Most mindösszé husz és félkilót cipel a baka. De megvan a magyarázata: harcközben igen nagy fürgeségre van szüksége és jóval nagyobb mozgékonyságra. Vigan kell mennie harminc kilométert is, sőt ha szükséges, birnia kell a napi negyven-ötven kilométeres előrehaladást is. És igyekeznie kell arra, hogy ilyen teljesitmény után még mindig mozgékony és harcképes legyen.

Milyen előnyben részesülnek a továbbszolgáló honvédek?

Igen fontos ujitás a falusi fiatalság szempontjából a tovább szolgáló honvédek kérdése.

A honvédségben szolgáló magyar fiuk az utóbbi időben egyre többen fordultak kéréssel a parancsnokságokhoz, hogy szolgálati idejük letelte után is továbbszolgálhassanak. A honvédség vezetősége méltányolta ezeket a kérelmeket és nemcsak lehetővé tette a továbbszolgálást, hanem igyekszik

gondoskodni arról is, hogy a továbbszolgálás után a leszereltek elhelyezkedhessenek a polgári életben.

A tovább szolgálatra önként jelentkezők elsőizben *hat évet szolgálhatnak.* Ennek az időnek a letöltése után önként kötelezhetik magukat ujabb hat évi szolgálatra.

Valamennyi továbbszolgálatra jelentkező *már a jelentkezésig elérheti a valóságos szakaszvezetői rendfokozatot. Amikor pedig*

megkezdi a továbbszolgálatot, egy bizonyos összegü foglalópénzt kap.

Azok, akik mint továbbszolgálók, hat év után leszerelnek, olyan összegü jutalomdijat kapnak, amely összeg szerényebb keretek között megindítható biztos megélhetéshez alapot nyujt. *Akik pedig tizenkét esztendei továbbszolgálat után szerelnek le, végkielégités cimén még nagyobb összeget kapnak, amely összeg helyes befektetés mellett szélesebb keretek közötti nyugodt megélhetést biztosit.*

Ezen az anyagi dijazáson felül leszerelt továbbszolgálatosok megkapják a közs- és magánszolgálatban való alkalmazásnál törvényileg előnyt biztositó *„Igazolványt“.*

A jövőben azoknak, akik továbbszolgálatra kivánnak jelentkezni, *lehetővé teszik, hogy már tizennyolc éves korukban tényleges katonai szolgálatra bevonulhassanak. A tizenkét évet szolgálók a továbbszolgáló őrmesteri rendfokozatot is elérhetik és még tényleges szolgálatuk alatt meg is nősülhetnek.*

A honvédség vezetősége ezekkel az intézkedésekkel lehetővé tette azt, hogy a katonai szolgálatot szerető magyar fiuk hosszabb ideig szolgálhassanak, rangot érjenek el és leszerelésük után a polgári életpályán helyezkedhessenek el.

A lelkek reviziójában a városoknak kell előljárniok

A *Magyar Városok Országos Szövetsége* a Szent István-év alkalmából diszközgyülést tartott Székesfehérvárott, amelyen 51 város képviseltette magát. *Szendy* Károly polgármester elnöki megnyitójában az ősi Székesfehérvár jelentőségét méltatta.

— Azért sereglettünk össze itt — mondotta — hogy Szent István szellemétől áthatva, megerősödjünk akaratban és hitben a jövő küzdelmeiben. Ünnepi szónoklatot *Hóman* Bálint, volt miniszter, a város képviselője tartott.

Beszédében Szent István emlékét idézte. *Szent István* — ugymond — *ujra köztünk van, itt él, buzdit, tanit, példát ad és ösztönöz.* Székesfehérvár volt a nagy király városa, ahol a királyi udvar köré csoportosult kézmüvesek és müvészek alkották meg az első magyar városi közösséget, a polgári osztályt. Az átlagos polgári müveltséget már a középkorban is a Szent István alapitotta városokban lehetett megszerezni. Ma is a főváros és a nagyobb vidéki városok müveltsége fejezi ki a nemzet lelkiségét. Nekik kell előljárniok a lelkek reviziójában is. Belőlük kell kiindulnia annak a tisztitó folyamatnak, amely a magyar életet megszabaditja a beléje oltott mérgező anyagoktól.

A diszközgyülést ünnepi ebéd követte, utána a közgyülés résztvevői megtekintették a város nevezetességeit.

Számok az augusztusi gyümölcs-exportról

A *Külkereskedelmi Hivatal* már összeállitotta az augusztusi export adatait. Ezek kilókban a következők:

Sárgabarack Ausztriába 36.691, Németországba 21.575, Csehországba 17.190, Angliába 499.

Őszibarack Angliába 20.483, Németországba 17.636, Angliába 70, Belgiumba 1404.

Alma Ausztriába 116.875, Németországba 88.820, Csehországba 4300, Svédországba 3557.

Körte Ausztriába 76.284, Angliába 505, Belgiumba 2366, Svájcba 314.

Szilva Ausztriába 1,293.399, Németországba 244.921, Csehországba 178.300, Lengyelországba 413.569, Svájcba 172.000, Luxemburgba 41.040, Belgiumba 622.745, Angliába 66.295, Hollandiába 25.000, Finnországba 38.646.

Sárgadinnye Ausztriába 232.613, Németországba 99.695, Angliába 19.100, Belgiumba 175, Svédországba 231.

Görögdinnye Ausztriába 87.181, Németországba 102.618, Angliába 100, Svédországba 400, Finnországba 3500.

Szőlő Ausztriába 97.623, Németországba 43.111, Angliába 2540.

Uborka Németországba 23.066.

Zöldpaprika Ausztriába 290.406, Németországba 57.169, Belgiumba 2560, Svájcba 498.

Paradicsom Ausztriába 50.333, Németországba 74.824, Angliába 174.

Tengeri Angliába 2484, Belgiumba 50.

Legnagyobb mennyiséget szilvából vittek ki, 3,095.915 kilót,

melynek elszállitásához 310 vagon, tehát egy akkora óriásvonat volt szükséges, melynek hossza mozdony nélkül 2 és fél kilométer.

Közel hétszázezer hold föld jut birtokpolitikai célra

Részletesen beszámolt a *Vasárnap* vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnöknek szeptember 4-én, Kaposvárott mondott korszakalkotó beszédéről, melyben tudvalevően nagyjelentőségü birtokpolitikai intézkedéseket jelentett be. Bejelentésének lényege, hogy egy *az állam által kijelölt szerv utján*

a 300 holdnál nagyobb kötött birtokok egyharmada, az 500 holdnál nagyobb szabadforgalmu birtokoknak pedig egynegyedrésze kishaszonbérletek céljaira igénybevehető.

A kormány birtokpolitikai reformterveivel kapcsolatban fontos kérdés az, hogy *milyen ezeknek a birtokoknak szántóterülete.* A szabadforgalmu birtokoknak egynegyedrésze, azaz *350.000 kat. hold,* a kötöttforgalmu birtokoknak pedig egyharmadrésze, vagyis *340.000 hold,*

összesen tehát 10.000 hold hijján 700.000 hold szántóföldnek birtokpolitikai célokra való igénybevételét nyitja meg a kormány számára a most szóbanforgó elgondolás.

Miután az országos földbirtokrendező biróság adatai szerint 1921 óta összesen 1,053.000 kat. hold földet vettek igénybe a birtokreform céljaira, *a miniszterelnök által most bejelentett birtokpolitika a háboru után végrehajtott földreformnál sokkalta nagyobbszabásu és annál sokkalta mélyrehatóbb.*

Az Országos Orvosi Kamara közgyülése

Szeptember 7-én és 8-án tartotta közgyülését az *Országos Orvosi Kamara.* A nagyjelentőségü közgyülés igen fontos szabályzatokat alkotott. Rendezte az orvosi dijazás legkisebb mértékét, összhangba igyekezett hozni a beteg és az orvos anyagi érdekeinek védelmét. Részletesen szabályozta az ingyenrendelés ügyét, valamint az orvosi titoktartás kérdését.

A magyar falvak közegészségügye szempontjából korszakalkotó jelentőségü a közgyülésnek az az állásfoglalása, hogy

az orvosi rend a jövőben gondoskodni kiván a megszületett gyermekek és a sokgyermekes családok védelméről.

Hogy az orvosi kamarának ez az egyöntetü határozata mennyire nemzeti érdek, ma már *a magyar falvak okos és előrelátó lakossága is kezdi felismerni.* Akár a nagymérvü gyermekhalandóság óriási és pótolhatatlan csapását mérlegeljük, akár a sokgyermekes családok szociális és egészségügyi hátrányait latoljuk, mindenképpen *azt a végső következtetést vonhatjuk le, hogy*

a falu egészségügyét nem a magzatelhajtó bábák és kuruzslók biztosithatják, hanem a lelkiismeretes szakorvosok, akiket megért a falu, s akikhez bizalommal fordul.

Lezárták a pilóták jelentkezését

A Légügyi Hivatal közli:

Az elmult hetekben a Légügyi Hivatal felhivást bocsátott ki, amelyben felszólitotta a magyar ifjuságot repülőkiképzésre való jelentkezésre. A felhivás nyomán *a magyar ifjuság* — megértve a kor szavát — *tömegesen jelentkezett kiképzésre.*

A jelentkezési határidő 1938 augusztus 16-a volt.

Eddig az időpontig a jelentkezők száma oly nagy volt, hogy közülük a megfelelő ifjakat a Légügyi Hivatal bőségesen kiválaszthatta és *a felvehetők létszámát már be is töltötte.*

Tekintettel arra, hogy a felvehetők létszáma korlátozott és ezt tullépni nem lehet, viszont a Légügyi Hivatalhoz még a jelentkezési határidő után is futnak be kérvények és érdeklődések, *a Légügyi Hivatal ezen az uton hivja fel a magyar társadalom figyelmét arra, hogy miután a felvehetők létszáma betelt, a benyujtott kérvényeket már nem veheti figyelembe, s igy azok benyujtása már céltalan.*

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

Olaszországi levél az öntözéses gazdálkodásról

Ismételten közöltünk már érdekes szemelvényeket a Falu-Gazdaszövetség olaszországi tanulmányuton levő cseregazdaifjainak a tapasztaltakról beszámoló leveleiből, amelyek élénk bizonyságai annak, hogy *a fiuk, akik a Falu-Gazdaszövetség idei csereakciójában résztvettek, kitünően felhasználják idejüket és bizony a tanulni vágyó magyar gazdaifju szemével nézve az olasz mezőgazdasági viszonyokat, helyes és hasznos összehasonlításokat is tesznek.*

Nagyon érdekes *Bene* Imrének az olaszországi öntözéses gazdálkodásról irott levele.

— Esőt — irja — még csak kivánságképpen sem kaptunk junius 15-től julius végéig, ugy, hogy a *nem öntözött réteken a nagy hőségben két nap alatt talpon elszáradtak a füvek.* Hogy mit jelent egy ország jólétében és boldogulásában az öntözéses gazdálkodás, csak akkor látja az ember igazán, ha szárazság van és mód nyilik arra is, hogy öntözött és öntözetlen területek között összehasonlitást tegyen. *Az öntözött területeken a száraz hőség akkora hasadékokat, repedéseket okoz, hogy szinte félős járni az embert elnyeléssel fenyegető, tátongó repedések között. Nyugodtan állithatom, hogy*

ahol az öntözés bevonul a gazdaságba, ott rohamosan halad a gazda gazdasági és ezzel párhuzamosan a kulturális fellendülés felé.

Egészen természetes ugyanis, ha *termelése biztosabb alapokon nyugszik, másképp, körültekintőbben csinálhatja meg számitásait és jobban rendezheti be egész életét. Jövedelme biztossá, egyenletessé válik,*

ha az öntöző gazda helyesen osztja be a termelési ágakat, havi jövedelem tekintetében szinte a föld tisztviselőjévé lesz,

aki épp ugy, mint a hivatalnok, havonta biztos bevételre, fizetésre számithat.

Öt év alatt 11-szeresére emelkedett a mezőgazdasági üzemek hozama

Mint ismeretes, az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* üzemstatisztikai bizottsága évek óta rendkivül széleskörü és eredményes munkát fejt ki a mezőgazdasági üzemek számtartási adatainak gyüjtése és feldolgozása terén, s évről-évre közzéteszi *a magyar mezőgazdaság jövedelmezőségét feltüntető eredményeket.*

Most megjelent kiadványa közreadásával a bizottság mezőgazdaságunknak *az 1936. évi és az ezt megelőző ötéves időszak helyzetéről nyujt részletes tájékoztatást.* Az első évben, tehát 1932-ben 149, az utolsó évben, vagyis 1936-ban már 340 gazdaság adatait dolgozták fel. *A gazdaságokat ugy választották ki, hogy*

az üzemstatisztikai adatfelvételben az ország minden részéből, az összes birtokkategóriákból szereperjenek gazdaságok.

Tekintettel arra, hogy a rendszeres számtartás csak a jobban vezetett gazdaságokban lelhető fel és *a kisgazdák közül is csak a leghaladottabb szellemüek vállalkoztak a rendszeres számtartás vezetésére, a kiadványban közölt eredmények miden vonatkozásban átlagonfelülinek tekintendők.*

Az adatokból elsősorban az tünik ki, hogy

a gabonanemüek részaránya legnagyobb a kisüzemeknél és legkisebb a nagyüzemeknél.

A kapásnövények szintén a kisüzemeknél lépnek inkább előtérbe, mig a hüvelyesek, ipari növények és a szántóföldi takarmányok termelése tekintetében a nagyüzemek játszanak nagyobb szerepet.

Az állattartás terén a sertéstartás és a juhászat a nagyüzemeknél nyert nagyobb jelentőséget, a ló- és baromfitartás pedig a kisüzemeknél kiterjedtebb.

A gazdaságokban fekvő összes tőke 1936-ban katasztrális holdankint átlagosan 977 pengőt tett ki. A gazdaságok katasztrális holdankint 169 pengő értékü nyershozamot értek el és *nyershozamuknak kereken 66 százalékát vitték piacra.*

Az üzemköltségek az összes üzemek országosan mérlegelt átlagában 117 pengőt tettek ki egy katasztrális hold mezőgazdasági területre. Érdekes az a megállapitás, hogy

mig Magyarországon a munkaköltség az egész üzemköltségnek kereken 55 százalékát tette ki, addig Dániában ez az arány 39, Németországban 48 és Svájcban 49 százalék. A munkaköltségből holdankint az átlagos 65 pengőből 60 százalék csik a munkabérre és 40 százalék a gazdálkodók munkabérigényére.

A következő fejezet *a mezőgazdasági üzemek jövedelmi eredményeit ismerteti.*

1936-ban a megvizsgált üzemek átlagosan 52 pengő tiszta hozamot értek el katasztrális holdankint.

Az alföldi üzemek tiszta hozama magasabb volt, mint a dunántuliaké és a kisüzemek is nagyobb hozamot értek el, mint a nagyüzemek. Ugyanez volt a nagyságrend a befektetett tőkék kamatozását illetően is, ami a megvizsgált gazdaságok átlagában 5.31 százalékot tett ki.

A gazdálkodó mezőgazdasági jövedelme átlagosan 69.7 pengő volt holdankint.

Ez az összeg állt, mint egyéni jövedelem a gazda rendelkezésére, nem számitva a gazdaságban kifejtett munkája ellenértékét.

A nemzeti jövedelem gyarapitásához átlagban 127.8 pengővel járultak a gazdaságok holdankint. Ez az összeg a gazdálkodó, a munkások, a közület és a hitelezők részére jutott.

A főbb üzemi és jövedelmi eredmények időrendi alakulásánál megállapitja a jelentés, hogy

a tiszta hozam 1933-tól kezdve katasztrális holdankint 3.70 pengőről 1936-ig fokozatosan 42 pengőre emelkedett.

A tartalmas és igen sok vonatkozásban ujszerü eredményeket feltáró kiadvány megjelenését a földmivelésügyi minisztérium támogatása tette lehetővé. A kiadvány előszavát *Mutschenbacher* Emil felsőházi tag, az *OMGE* ügyvezető-igazgatója irta. Az adatgyüjtés és feldolgozás *Rege* Károly dr. OMGE-főtitkár és *Witthen* Béla OMGE-titkár irányitása mellett történt.

Értesités a must erjesztéséhez szükséges fajélesztő szétküldéséről

Értesitjük a szőlősgazdákat, hogy *ez évben is termelünk eladásra fajélesztőket.* A fajélesztővel való oltás a normális cukortartalmu, egészséges mustokra is jó hatással van, mert helyes erjedési folyamatot biztosithatunk általa s *az igy erjesztett bor hamarabb tisztul, érik.*

A magas cukortartalmu, süritett musttal javitott, rothadt, penészes szőlőből sajtolt, kénezett, nyálkázott mustok helyes erjesztése pedig csak fajélesztővel történhetik.

Nagyobb hatás elérése végett szükséges az élesztőfajta célszerü megválasztása, például aszujellegü, süritett musttal javitott, kénezett, rothadt szőlőből süretelt mustra mindig a megfelelő élesztőfajtát kell használni, éppen ezért a rendelésnél meg kell irni:

1. a nevet és pontos cimet;

2. milyen fajtáju és mennyi mustot óhajt beoltani;

3. rothad-e a szőlő, kénezik-e a mustot s mennyi a hozzávetőleges cukortartalma az erjesztendő mustnak;

4. mikor lesz a süret.

Saját érdekében kérjük a szőlősgazdákat, hogy a felsorolt adatokat pontosan irják meg, mert ezen adatok birtokában tudja Intézetünk kiválasztani a legmegfelelőbb élesztőfajtát, nehogy megtörténjen az az eset, hogy kénezett mustot beoltsanak olyan élesztővel, amely az aszut jól erjeszti ugyan, de nem türi a kénsavat.

Az élesztő elkészitése hosszabb időt vesz igénybe, tehát azt *süret előtt 5—8 nappal kell előre kérni.* Az Intézetünk által küldött élesztő *száraz hüvös helyen 2 hétig eláll, de*

felbontani nem szabad csak közvetlenül a használat előtt.

Tehát célszerü minél előbb kérni az élesztőt, hogy kellő időben ott legyen.

Az élesztő ára adagonként 5 pengő, posta szállitással együtt, a pénzt azonban kérjük előre beküldeni. Az intézetben átvett adagokat 4 pengőbe számitjuk, tekintve, hogy azokat sem csomagolás, sem portóköltség nem terheli.

Megjegyezzük, hogy egy adag élesztővel annyi mustot is lehet kierjesztení, amennyit egy hét alatt folytatólagosan leszüretelnek, tovább használni már azt az adag élesztőt nem lehet, mert hatását elveszti.

M. Kir Ampelológiai Intézet igazgatósága

Budapest, II., Herman Ottó-ut 15.

Ujabb méhetető cukor engedélyezése

A rossz méhészeti időjárásra való tekintettel a pénzügyminiszer kivételesen erre az esztendőre méhcsaládonként *ujabb méhetőcukrot engedélyezett* azok részére is, akik már ebben az évben a 7 kilogrammot igénybe vették, de egyesületek elnöke vagy községük előljárósága által igazolni tudják, hogy körzetükben a méhek téli élelmüket nem tudták begyüjteni. Ezt *az igénylést legkésőbb szeptember 19-éig kell az Országos Magyar Méhészeti Egyesületben leadni.*

Mérsékelték a száj- és körömfájás elleni szérum árát

Az *Árellenőrzés Országos Kormánybiztosa* a száj- és körömfájás elleni reconvalescens szérumot termelő vállalattal a szérum árcsökkentése végett tárgyalásokat folytatott.

A tárgyalások eredményeképpen a jelenleg érvényben lévő *literenkénti 20 pengős eladási árat szeptember 15-ik napjától kezdve 18 pengőre csökkentik.*

Az árcsökkentés ab gyártelepre vonatkozó árra értendő. A 4 százalékos pénztári engedmény szeptember 15-től kezdve ennél a cikknél is érvényes lesz.

A mezőgazdasági középiskolai tandijak

A hivatalos lap szeptember 8-iki száma közölte a vallás a közoktatásügyi miniszternek a mezőgazdasági középiskolákban fizetendő tandijak megállapitásáról kiadott rendeletét. A rendelet szerint a mezőgazdasági középiskolák tanulóinak *8 pengő beiratási és évi 100 pengő tandijat és fenntartási dijat kell fizetniök.*

Jeles és jó tanulmányi előmenetelü hadiárvák és hadigyámoltak tandijat és fenntartási dijat nem fizetnek.

75 százalékos tandijkedvezményt csak példás viseletü, jeles előmenetelü; 50 százalékos kedvezményt jó magaviseletü és tulnyomórészben jeles, vagy jó osztályzatu; 25 százalékos kedvezményt a jó magaviseletü, elégségesrendü tanulók nyerhetnek.

AJÁNLOTT BORSZŐLŐFAJTÁK

1. *A soproni borvidéken:* Olaszrizling, Tramini, Zöldszilváni, Nagyburgundi.
2. *A neszmélyi borvidéken:* Olaszrizling, Ezerjó, Sauvignon, Leányka.
3. *A buda-sashegyi borvidéken:* Mézesfehér, Kadarka, Leányka, Nagyburgundi.
4. *A móri borvidéken:* Ezerjó, Olaszrizling.
5. *A somlói borvidéken:* Furmint, Olaszrizling, Rajnai rizling, Juhfark, Sárfehér, Tramini, Auvergnas, Szürkebarát.
6. *A badacsonyi borvidéken:* Furmint, Kéknyelü, Auvergnas, Fehérburgundi.
7. *A balatonmelléki borvidéken:* Leányka, Furmint, Olaszrizling.
8. *A somogy-zalai borvidéken:* Olaszrizling, Auvergnas, Ezerjó, Leányka.
9. *A szekszárdi borvidéken:* Olaszrizling, Zöldszilváni, Mézesfehér, Kadarka, Nagyburgundi.
10. *A villány-pécsi borvidéken:* Olaszrizling, Furmint, Fehérburgundi, Zölszilváni, Pécsiszagos, Rizling, Szilváni, Nagyburgundi, Oporto, Kadarka.
11. *A pest-nógrádi borvidéken:* Olaszrizling, Leányka, Ottonel-muskotály.
12. *A gyöngyös-visontai borvidéken:* Olaszrizling, Leányka, Ezerjó, Hárslevelü, Kadarka, Nagy- és Kisburgundi.
13. *Az egri borvidéken:* Furmint, Olaszrizling, Kadarka.
14. *A miskolc-abauji borvidéken:* Olaszrizling, Hárslevelü, Furmint, Veltellini.
15. *A tokaji borvidéken:* Furmint, Hárslevelü, Muscat Ottonell.
16. *Az alföldi borvidéken:* Olaszrizling, Furmint, Leányka, Hárslevelü, Kecskemét virága, Szürkebarát, Ezerjó, Mézesfehér, Szerémizöld, Tramini, Kadarka, Nagyburgundi, Merlot, Medok, Oporto, Veltelini piros.
17. *A nyirségi borvidéken:* Olaszrizilng, Ezerjó, Leányka.

SZÖVETKEZETI IGAZSÁGOK

Aki a szövetkezetben vásárol, az saját magának, gyermekeinek épit, gyüjt, mint a szorgalmas méh a közös kaptárban. Aki idegen boltokban vásárol, másoknak épit.

Ne vásárolj hitelbe! A hitel könnyelmü adósságba viszi családunkat és a szövetkezet fejlődését megakadályozza. A készpénzért való vásárlás — takarékosság!

KIS VASÁRNAP

KICSI MESE

Mackó Matyi tudománya

(Befejező közlemény.)

Hej, de megvillant a harag a nemzetes ur szemében.

— Hát te csupamancs, te csupaszőr, te csupabőr, te ostoba bocsnövendék te, hát te olyan bolondnak tartod az apádat, hogy olyan erdőt választ lakóhelyül, amelyik nem mézzel folyó kanaán?

Matyi nem felelt, csak szepegett.

— Brum! Brum! Természetrajzban is szamár vagy. Lássuk a nyelvtant. Mondj egy szót.

— Málna.

— Helyes. Most fokozd!

— Málna, málnább...

— Szamár! — dörögte közbe Balambér ur

— Málna... málna... tudom már, málna, cukor, méz.

— Ugy? — hegyezte fülét a nemzetes ur vésztjóslóan. — Hát akkor majd én is fokozok egy szót, de hallgass: lecke, szekunda, pipaszár, — s már magyarázta is a fokozást a suhogó pipaszár.

— Szamár vagy ebből is — fejezte be a pipaszárral való érvelést Balambér ur, — mars tanulni, ha kész vagy, kikérdezlek. A felelet szerint lesz erdő, vagy pipaszár.

Mit tehetett szegény Matyi? Azt, amit a legritkább esetben szokott tenni s akkor is csak tévedésből; nekiült a leckének. Eleinte nehezen ment, de aztán belejött s maga is csodálkozott, milyen hamar készen lett. Bátran állott az édesapja elé:

— Édesapám, most már ám csakugyan tudom a leckét.

— Üm! — gyanakodott a nemzetes ur. — Mondd meg hát, melyik ipar a legfontosabb medveországra nézve?

— A mézipar! — vágta ki Matyi gondolkozás nélkül s a nemzetes ur elismerően bólintott a fejével.

— Milyen tudományban értek el a medvék legszebb eredményeket?

— A barlangkutatásban.

Ujra elismerő fejbólintás s megint uj kérdés:

— Miben tartják a medvék a világrekordot?

— A téli alvásban.

— Jeles! Kitünő! — lelkesedett a nemzetes ur! — Látom, mégse vagy egészen tökfilkó! Lehet belőled még akár erdőkerülő is. Nem bánom, mehetsz sétálni az erdőbe, amiért ilyen kitünően feleltél, sőt jutalmul magaddal viheted a kis hugocskádat, Mackó Mancit is, akit eddig még sohase mertem rád bizni.

Na, bezzeg büszke és boldog lett Matyi urfi, karikát lehetett volna az orrába füzni és láncon táncoltatni.

Felhuzta az ünneplő lajbiját, feltette a vasárnapi sapkáját, még virágot is szakitott, ugy álltott a hugocskája elé:

— Brumi! Brumi! Mancikám! Akarsz-e velem az erdőbe jönni mézet keresni, barlangot kutatni, málnát szedni?

— Kivel?

— Velem.

— Egyedül?

— Hát!

— Brihihi! Bruhuhaha! — kacagott Manci. — Azt akarod velem elhitetni, hogy rád mer bizni az apám? Egy olyan nebulóra, aki sose tudja a leckéjét?

— De ma tudtam ám! — hencegett Matyi

— Lehetetlen.

— Nem hiszed?

— Ha mondod.

— Persze, hogy mondom. Hát most már elhiheted azt is, hogy rám mert bizni az édesapánk.

— Hm, — gondolkozott Manci, — a leghihetetlenebb dolog, hogy Matyi tudta a leckéjét. Ha ezt elhiszem, akkor mindent elhihetek, még azt is, hogy nem csak engem, de az egész erdőt Matyira bizták.

Matyi pedig türelmetlenkedett:

— Na, induljunk, mert ma bödönszámra akarok lakmározni a jóféle erdei mézből.

Kézen fogta a hugocskáját s neki vágtak az erdőnek.

És Matyi soha addig olyan büszkének nem érezte magát.

P. ÁBRAHÁM ERNŐ.

Fejtörő:

K. z. ő. i. a. i. k. l. i. u. k.

(Megfejtése: Kezdődik az iskolai munka.)

A FALUSI OTTHON

Horgolt gyermekruhák

A hüvösebb idő beálltával a család mindinkább a lakásba szorul s a háziaszonynak is több ideje marad varrásra, kézimunkára. Horgolással, kötéssel ma már gyermekek és felnőttek részére egyaránt igen szép, tartós és divatos ruhadarabokat lehet készíteni, amely fillérekből kikerül. Különösen a horgolást ajánlhatjuk nagyon, mert azt a háziasszony bármikor leteheti, ha egyéb dolga akad, s nem kell attól félni, hogy leszaladnak a szemek. A horgolt ruhák készítése, szabása is olyan egyszerü, hogy különösebb számitgatásokat, tulzott lekötöttséget a munka nem kiván.

1—2 éves gyermekek részére jól mosható, nem tulvékony gyapjufonálból *kabátkát* és *sapkát* horgolhatunk. Horgolunk 70 láncszemet, a nyaknál benne ugyanannyi rövid pálcát. A következő sor, mindig csak a szem hátsó fonalát felvéve: 2 pálca, 1 szemet kihagyni, 2 pálca, 2 levegőszem, 1 pálca ugyanabba a szembe, 1 pálca a következőbe. Ezt a csoportot 15-ször ismételjük, végül 1 szemet ujra kihagyunk és 2 pálcát horgolunk. A sor elején és végén a 2—2 pálca mindig ismétlődik, ezek a kabátka széle hátul, azonkivül 16 ivet mindig szaporitva olymódon horgolunk, hogy az ivek között 2 szemet mindig kihagyunk és a rövid pálcák közé horgolt 2 légszembe 4—4 pálcát horgolunk, vagyis az ivek minden sorban 2 pálcával nagyobbodnak. Mikor kb. 12—15 cm-nyit horgoltunk, eljutottunk a karokig; akkor csak két ivet horgolunk ki, utána annyi levegőszemet, ahány pálcából az iv áll. 4 ivet kihagyunk, a következő 4 ivet kihorgoljuk, ujból ugyanannyi légszemet horgolunk, 4 ivet kihagyunk, 2-t kihorgolunk. Ezentul a kihagyott ivek az ujjak lesznek, a kihorgolt iv a törzs, amelyhez még az oldalakon 1—1 iv járul. Ezután most már csak minden második, végül minden harmadik sorban horgolunk 4 pálcát, az ivek csucsában. A többi sorban nem szaporitunk, csak 2 pálcát horgolunk a légszemekbe. A két ujjat megfelelő hosszura horgoljuk és a végére keskeny kézelőt teszünk. A nyaknál egy lyuksorba zsinórt fűzünk.

A sapka kis körrel és néhány sor szaporodó pálcával kezdődik, amikor már 21 pálcánk van, ugyanolyan csoportokban, mint a kabátnál, 7 ivet horgolunk, melyek egyre nagyobbak lesznek, 2 szem kihagyás, a csucsoknál 4 pálca, tehát minden sor 14 pálcával bővül. Mikor a megfelelő bőséget és homlokig a magasságot elértük, elől 2 ivet kihagyunk és csak 5-öt horgolunk, most már nem szaporitva. Ha a nyakat is elértük hátul, 3 ivet elhagyunk és csak a füleknél levő 2 ivet hosszabbitjuk meg néhány sorral, aztán a sapkát szalaggal ellátjuk.

Kánya Terézia.

Aranyszabályok

Ha nincs jégszekrényünk és beteg van a háznál, vagy a háztartásba igényelünk jeget, ugy is eljárhatunk, hogy bizonyos mennyiségü jeget erős ruhába göngyölve összetörünk, azután egy tányérba állitott virágcserépbe flanelldarabot kötünk, ugyhogy tölcsérszerüen jó mélyen belógatjuk a cserépbe. Ebben a flanellzsákban sokáig megmarad a jég.

*

Kezünkről a jodoform erős, áthható szagát ugy távolithatjuk el, hogy szappanos kézmosás után, még ecettel is jól leöblitjük a kezünket. Ha a jodoformszag valamelyik szekrénybe vette be magát, terpentines vizzel onnan is eltüntethető.

Magyar konyha

Szárazbableves. 4 deciliter babot puhára főzünk másfél liter vizben, néhány darab sárgarépával és petrezselyemmel. A levest gyakran feltöltjük, hogy sürübb ne legyen, aztán apróra csipett galuskát teszünk bele és hagyjuk még 10 percig főni. Ezalatt egy levelekre vágott vöröshagymát zsirban sárgára pirítunk és tálalás előtt leforrázzuk vele a levest.

Rostélyos pörkölve. A rostélyosnak csontját kiszedve, vékonyra kiverjük és besózzuk. Zsirban vöröshagymát pirítunk, beleteszünk egy kanál paprikát, elkeverjük és párakjuk a hust. Kevés levest aláöntve, leboritva párolni hagyjuk; ha már puhul, hagyjuk zsirjára pörkölődni, tegyünk tejfölt alá és burgonyával adjuk asztalra.

Besavanyitott tökkáposzta. A besavanyitott tököt felforraljuk; akkor fehér rántást készitünk vöröshagymával és paprikával, vizzel, vagy ha van, savanyitott uborkalével feleresztjük, hagyjuk felforrni, aztán beletesszük a főtt tököt és egy pár kanál tejfölt.

Gazdatudnivalók

HOGYAN ÁPOLJUK SZÁJ- ÉS KÖRÖMFÁJÁSBAN SZENVEDŐ ÁLLATAINKAT?

A hólyagokkal telt és kisebesedett szájüreget ne mosogassuk durva ruhával, hanem készitsünk 10 liter vizbe adott 10 deka timsóporral szájöblögető-vizet és ezt helyezzük állatunk elé. Talán ő maga is hajlandó lesz a vizes oldatot szájába venni s ezzel szájüregét öblögetni. Ha nem tenné, akkor öntsük az oldatot tölcsérszerü edénybe és a kifolyóra huzott gumicsövet vezessük a beteg állat pofájába jobbról és balról.

A körömsebek gondozására igen fontos a tiszta és feltétlenül száraz alom. Piszkos almon a felületes sebek is mély, gennyedező fekélyekké alakulnak át. A sebet ne mosogassuk, hanem inkább hintsük be finomra tört faszénpor és égetett timsópor egyenlő arányu keverékével.

Ha a tőgyön is vannak hólyagok, akkor a tőgyet kenjük be 1%-os timsós vazelinnel és a fejést nagyon kiméletesen végezzük.

Tápláljuk a beteg állatot olyan takarmányokkal, melyek nem sértik érzékeny nyálkahártyáját. A gyenge zöldtakarmányok és a köztes ivósak tesznek legjobb szolgálatot.

A beteg állatnak biztositsunk teljes nyugalmat. Ne járassuk még a kutra se, mert a sziv megbetegedése esetén egy megerőltető lépés szivgutát okozhat. Ha állatunk bágyadt, remeg, akkor ez szivgyengeséget jelent. Ilyen esetben forduljunk sürgősen állatorvoshoz.

MILYEN KACSÁT ÉS LUDAT TENYÉSSZÜNK?

Az Országos szempontok azt kivánják, hogy kacsákból a mennél nagyobb testüeket és feltétlenül fehér tolluakat tartsuk! A hazai és külföldi fogyasztóközönség egyaránt ezt keresi. A szaporitásra kiválogatott magkacsákat már az ősszel csoportositsuk együvé, hogy megszokják egymást. Hogy szép és nagy kacsákat nevelhessünk, 3—4 évenként szerezzünk vérfrissitő anyagot. A nagyobbtestü kacsáknál minden 4—5 tojóhoz, a kisebbtestüeknél pedig minden 6—8 tojóhoz adjunk 1 gácsért, hogy utánuk termékeny tojásokat kapjunk. A tojókacsákat megtarthatjuk 2—3 évig, a gácsérokat azonban csak 1—2 évig. Kacsáink közül is szaporitsuk mindig a jobb tojókat és keltetésre is elsősorban a 2—3 éves tojók tojásait használjuk fel.

Ludjaink megválasztásánál is alkalmazkodjunk az országos szempontokhoz. A nagykereskedelem és a külföld legszivesebben veszi meg a fehértollu, hizottan és tisztitottan 5—6 kg sulyu ludakat, igy hát ezeket tartsuk és szaporitsuk! A fehértollu, nemesitett magyar lud a világ egyik legkitünőbb ludfélesége lévén, becsüljük meg azt. Növekedése és hizása gyors, szaporitása könnyü; legelőképessége nagyon jó, hus-, zsir- és tollminősége elsőrendü. Tenyésztudjainkat általában több éven át meghagyhatjuk szaporitásra. A 2—3 éves gunárok és 4—6 éves tojóludak még nagyon jól szaporitanak. A legszebben fejlett ludakat a 2—3 éves tojók tojásaiból nevelhetjük fel. Igy hát magludakat, elsősorban ezek tojásaiból keltessünk. Amig a kisebbtestü ludaknál 4—5 tojót számithatunk 1 gunárra, addig a nehezebbtestü ludaknál legfeljebb 1—2 tojót adjunk 1 gunárhoz, ha azt akarjuk, hogy a tojások fiasak legyenek.

GYÜMÖLCS-SZÜRET

A gyümölcs szedését mindenkor száraz időben végezzük, még pedig kézzel, csak kivételesen gyümölcsszedővel. A lerázott, ütődött gyümölcs értéktelenné válik és nem tartható el. A szedőnek arra kell ügyelnie, hogy a gyümölcs szárastól együtt kerüljön le és a termőrészek ne töredezzenek le, mert a gyümölcstartó telepen ujabb termőrészek képződnek. Nem szakitva, hanem kissé felfelé emelve kell a gyümölcsszárat elválasztani a gyümölcstartóról.

A leszedett gyümölcsöt óvatosan gyüjtőládába vagy kibélelt lapos kosárba kell rakni. Eközben a hibás és fejletlen gyümölcsöt a többi közül válogassuk ki. Még jobb, ha az ilyen gyümölcsöket utoljára szedjük le vagy rázzuk le a fáról. Ahol sok gyümölcs van, célszerü a szedőket ugy beosztani, hogy előbb a legfejlettebb, legszebb gyümölcspéldányokat szedjék le. Szedéskor, ha lehetséegs, nyomban végezzük el az osztályozást is, hogy a termés kevésbé értékes, eltartásra nem alkalmas része azonnal értékesithető legyen és ne kelljen annak is hiábavaló eltartásáról gondoskodni. A fa alatt beteg, hibás gyümölcsöt ne hagyjunk! Ilyenek ne kerüljenek az eltartó helyiségbe se!

Minthogy a kereskedelem az ép, egészséges, egyenlő nagyságu és egyforma szineződésü gyümölcsöt keresi, a termesztőnek nagy sulyt kell helyezni az osztályozásra. *Elsőosztályu az a gyümölcs, mely teljesen hibátlan, féregmentes, jól fejlett. A második osztályban már némi szépséghiba fordul elő. A harmadik osztályba ugyancsak ép, egészséges, féregmentes, de kissé alaktalan példányok kerülnek.*

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a törvényesen védett
Rákoshegyi baktériumölő
nélkül. Kapható és megrendelhető csak
IFJ. AULICZKY OTTÓ
Budapest, VII, Dohány-ucca 84, ifsz. 2
Árak: Demijonnal ab Budapest
3 4 6 8 10 15 20
3·70 4·80 7·10 9·10 10·80 16·- 21·20
Tanulságos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

Szeptember

18 VASÁRNAP
Kupert J., Titusz

19 HÉTFŐ
Január vt., Vihelmina

20 KEDD
Euszták, Friderika

21 SZERDA
Máté

22 CSÜTÖRTÖK
Móric

23 PÉNTEK
Tekla

24 SZOMBAT
Fogolykiv. M., Gellért

A nappal tartama szept. 24-én: 12 óra 08 perc; a hét folyamán 24 perccel fogy.

A hold fényváltozása: Ujhold szeptember 23-án.

Ősz kezdete 23-án.

Az első magyar falukutató

Kisboldogasszony ünnepén avatták fel Szatmárcsekén *Kölcsey* Ferenc siremlékét. Az ünnepségen a kormányt *Zsindely* Ferenc államtitkár képviselte, a képviselőházat és a Petőfi társaságot *Kornis* Gyula, a képviselőház elnöke. Képviseltette még magát a felsőház, az Akadémia és számos társadalmi egyesület is.

A siravató beszédet *Kornis* Gyula mondotta. Kölcsey emlékét idézte:

— *Ma is elevenen égsz nemzeted lelkében: fáklyahordozó és lelkiismeretébresztő vagy a magyar éjszakában, amely ma még sötétebb, mint amilyennek a te féltő szellemed látta.*

— A népi politikád, amelynek alapgondolatai száz év lepergése után is érvényesek, a nép iránt való határtalan szeretetedből buzgott. Sikra is szálltál érte: *igy lettél az első rendszeres falukutató, az elhanyagolt magyar falusi élet bajait feltáró szociográfus.*

— Mindörökre fényes példaképpen itt ragyogsz előttünk. Mert a te honszerelmed nem külsőszerüen ünneplő, hanem belsőleg gyötrődő volt, hogy ebből a vivódásból nemzetet felemelő reformterveket alkothass.

Kornis Gyula beszéde méltó volt a Himnusz költőjének emlékéhez, a történelmi keret megfelelő Kölcsey lelkéhez . . .

Leleplezték a kormányzó arcképét a karcagi uj Levente Otthonban. A karcagi uj *Levente Otthon* avatóünnepélyén a kormányzó arcképét leplezték le. Az avatóbeszédet *Sánta* Miklós dr., Karcag polgármestere mondotta. Este diszvacsora keretében *Kulhey* Zoltán alezredesnek, a Levente Otthon megteremtőjének arcképét leplezték le.

Hirtelen halál vadászat közben. *Bornemissza* Elemér báró földbirtokos, Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, szeptember 7-én délután a közalapitványi uradalom bogrei Dunaerdejében vadászat közben hirtelen meghalt. A báró szarvaslesen volt és amikor egy szarvasbikát lelőtt, hirtelen összeesett. Az orvos megállapitotta, hogy *a halált a vadászat izgalmai közben beállott szivszélhüdés okozta.* Bornemissza Elemér bárót a Szekszárd közelében levő Cserenz-puszta kastélyában szentelik be és Erdélyben fogják eltemetni.

Ünnepi és filléres gyorvonatok. A MÁV igazgatósága közli, hogy legalább 500 utas jelentkezése esetén szeptember 18-án Budapestről *Sopronba* ünnepi, Budapestről *Miskolcra* és Törökszentmiklósról *Egerbe* filléres gyorsvonatot indit

A kettős szentév ünnepélyes bezárása Rómában. A 34. Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István jubileumi év kettős magyar szentévének ünnepélyes bezárása ez év novemberében lesz Rómában, amikor *Serédi Jusztinián biboros-hercegprimás vezetésével a Budapestről november 21-én induló magyar zarándoklás résztvevői oda megérkeznek, hogy kihallgatáson jelenjenek meg XI. Pius pápa előtt.* A zarándoklásra jelentkezni az Actio Catholica elnökségénél (Budapest, IV., Ferenciektere 7.) lehet.

Tragikus birkózás. A budapesti, Ujhelyi-ut 14. szám alatti pénzügyőri laktanya udvarán, szeptember 7-én délután szabadstilusu birkózást gyakorolt több hivatalnok. A birkózás során *Kruz* András 25 éves pénzügyőri felvigyázó oly szerencsétlenül esett el, hogy nyakcsigolyáját törte. Életveszélyes állapotban szállitották a Szent István-kórházba.

Összeirják a lengyel légió volt tagjait. *Kismoki* Károly, *Varga* Gyula és *Marczinek* Jenő dr. felkérik azokat, akik a világháboru alatt a lengyel légiókban vagy 1919—1921 között más lengyel formációkban vettek részt és *eddig még nem jelentkeztek*, adják le cimeiket, adataikat levélileg *Gáthy* Róbertnél, Budapest, Dembinszky-u. 11. Ugyanide irjanak azok, akik cimeiket változtatták, vagy *akiknek hozzátartozója a légióknál hősi halált szenvedett.*

Halálos gázolás az országuton. Halálos autógázolás történt a győrmegyei *Gyarmat* község határában, ahol az országuton haladt teherautójával *Vég* Vendel fuvarozó. Az egyik utkereszteződésnél egy ember lépett a kocsi elé, amely elgázolta. Feffer József koroncói gazdálkodó a gázolás folytán oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy hamarosan meghalt. A vizsgálat megindult, hogy kiderítsék, kit terhel a felelősség a halálos gázolásért.

Magyar hangverseny a német rádióban. *Linz* Mária (dr. vitéz Csatády-Kriegnerné) a Berlinben élő hirneves magyar hegedümüvésznő szeptember 21-én, 5 óra 30 perctől 6 óráig a *Deutschlandsender-Königswusterhausenben* magyar hangversenyt ad. A müsoron Dohnányi, Hubay müvei és 3 saját szerzeménye állanak. A zongoránál Németország legkiválóbb kisérője, Professzor *Raucheisen* ül.

Felhivás
a Károly-csapatkereszt igénylőkhöz

Az 1938. évi IV. és az 1938. évi XV. tc. életbeléptetésével a tüzharcosminőség igazolását, vagyis a Károly csapatkereszt adományozását az érdekeltek ezrei kérik.

A tapasztalatok azt igazolják, hogy a kérelmezők jórésze a diszjelvény adományozásáért a törvénycikkekben biztositott kedvezmények elnyeréséért folyamodik és az igazság, valamint a közérdek azt kivánja, hogy a beadott kérvényeket csakis a beérkezés sorrendjében vegyék elbirálás alá. A kérvények elintézésének személyes, irásbeli vagy befolyásosnak vélt személyek közbenjöttével történő sürgetése teljesen céltalan. A beosztott tisztek és tisztviselők munkaerejük teljes megfeszitésével dolgoznak és azok, akik őket céltalan sürgető kérésekkel zavarják, önmaguk és bajtársaik ellen cselekszenek.

A kérvények elintézését nagyban hátráltatja az a körülmény, hogy nagyrészüket feltünő felületességgel és hiányosan felszerelve, gyakran minden igazoló okmány nélkül terjesztik elő, abban a reményben, hogy később majd lesz idejük a hiányokat pótolni. A honvédelmi minisztérium illetékes osztálya nyomatékosan figyelmébe ajánlja az igénylőknek, hogy a kitöltésre kerülő „Kérdőiv" utolsóelőtti oldalán közölt „Fontos tudnivalókat" gondosan és figyelmesen olvassák el és az utasitásokhoz pontosan alkalmazkodjanak. Akik kérvényeiket nem helyesen szerelték fel, igyekezzenek a hiányokat pótolni, mert a nyilatkozatokkal felszerelt kérvényeket csak akkor tekintik kellő időben beadottaknak, ha a hiányok pótlása még 1938 december 31-e előtt megtörténik.

Az elkésetten érkező és hiányosan felszerelt kérelmeket érdemi tárgyalás nélkül elutasitják.

A csallóközieknek nem volt szabad Horthy Miklóst látni

Megirta a *Vasárnap*, hogy a pozsonyi magyarság hódolattal és megilletődve köszöntötte nagybányai *Horthy* Miklóst, amikor Németországból a Dunán hazatért. Erről az eseményről és arról a tényről, hogy *északi szomszédaink most, amikor a világ itélőszéke egyre erőteljesebben követeli a kisebbségekkel két évtizeden át elkövetett igazságtalanság jóvátételét, mennyire félnek*, a következőkben számol be a felvidéki magyarság kitünő néplapja, a Pozsonyban megjelenő *„Barázda"*:

„Amint ismertes, *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója Németországból a Dunán tért vissza a Zsófia-gőzösön a magyar fővárosba. *A hajót Pozsony kikötőpartjain sokezer ember üdvözölte és a tömeg között szlovák és cseh kiváncsiakat is lehetett látni.* A pozsonyiakat nem akadályozták meg abban, hogy a magyar kormányzó hajóját üdvözöljék és rendzavarás a legkisebb mértékben sem történt, mert ráébredtek arra, hogy kulturnép vagyunk. *Csallóközben azonban már előző este kidobolták, hogy este 9 órától reggel 9 óráig a Duna partjára kimenni tilos és a rendelet betartására a csendőrség vigyázott.* Tehát amit Pozonyoban a magyarok, németek, csehek és szlovákok akadálytalanul végignézhettek, azt a csallóközi magyarságnak nem engedték meg. Ez ellen az eljárás ellen, amely a magyarságot a legélesebben sérti és alkalmas volt arra, hogy a legnagyobb mértékben megütközést keltsen, a legélesebben tiltakozunk!"

Népegészségház-avatás Győrött. A győri gyárvárosi egyházközség *„Szent István római katholikus Népegészségházat"* létesitett, amelyet szeptember 8-án avattak fel. Megjelent az ünnepségen vitéz *Petneházy* Antal államtitkár, *Breyer* István megyéspüspök, *Polniczky* Lipót főispán és több más előkelőség. *Breyer* püspök szentmisét mondott, majd megszentelte az épületet. *Jordán* János, az egyházközség világi elnöke méltatta ezután az intézmény szociális jelentőségét és köszönetet mondott a belügyminisztériumnak és *Bornemisza* Géza iparügyi miniszternek az anyagi támogatásért. *Petneházy* Antal államtitkár beszédében hangoztatta, hogy az iparügyi minisztériumot szociális tevékenységében a Rerum Novarum szelleme vezeti.

Kigyóba markolt — megölte a rémület. *Zsebics* János bátyai kisgazda és felesége a napokban babot szedtek a kukoricájukban. Amint dolgozgatnak, egyszer csak Zsebics János a felesége rémült sikoltására lett figyelmes. Odaszaladt és látta, hogy *az asszony görcsösen szorit a markában egy méteres hosszuságu kigyót.* Zsebicsné babszedés közben a bab szárával együtt fölmarkolta az indák közt meghuzódó siklót és rémületében olyan görcsösen megszoritotta, hogy csak percek mulva tudta eldobni. *Az asszony még aznap ágynak esett és hamarosan meghalt.*

Halálos tömegmérgezést okozott a liszt közé öntött permetezőszer. A nyiregyházi kórházban nemrégiben mérgezési tünetek között meghalt *Gyékény* András három gyermeke. A kórházba hamarosan a család többi tagjai is bekerültek és a tömegmérgezés arra inditotta a hatóságokat, hogy vizsgálatot rendeljenek el. A helyszini vizsgálat után Budapestre, az Országos Vegyvizsgálóintézetbe küldték a megmaradt élelmiszereket, ahonnan az a válasz érkezett, hogy *egy kenyérdarabban annyi arzén volt, hogy az tiz emberélet kioltására alkalmas.* A nyomozás során megállapitást nyert, hogy a haláltokozó mérget *Gyékény* András veje hozta a házba, mégpedig oly módon, hogy *szőlőjében arzollal permetezett és a megmaradt anyagot véletlenül a liszteszsákba öntötték.*

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. **Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.**

Kérje 51. sz. dijmentes árjegyzékemet

Erzsébet királyné halálának negyvenedik évfordulója. Az Üllői-uti Örökimádási templomot annakidején Erzsébet királyné emlékének szentelték. Szeptember 10-én, szombaton volt negyvenedik évfordulója a királyné tragikus halálának. Ebből az alkalomból reggel 8 órakor a templomban requiemes szentmisét tartottak, amelyet *Mészáros* János dr. érseki helytartó celebrált nagy papi segédlettel. A szentmisén a magyar közélet számos előkelősége vett részt.

Szent István-ünnepségek Veszprémben. A Szent Jobb országjárásával kapcsolatban Veszprém városa ünnepi hét keretében áldoz az Árpádházi szentek emlékének. Az ezeréves magyar város a Gizellakápolna renoválásával, Szent István és Szent Gizella szobrok felállitásával, nagyszabásu egyházi ünnepségekkel kapcsolódik bele a Szent István-év programjába szeptember 30—október 9. Ezidő alatt történik a gráci ut müvészi mérnöki teljesitményének a Szent István völgyhidnak felavatása, a Hősök kapujának felszentelése. Az ünnepségek mellett nagyarányu bor-, szőlő-, gyümölcs- és mezőgazdasági kiállitást és vásárt is rendeznek. Az ünnepi hét alatt az ország minden részéből 50 százalékos vasuti kedvezmény.

Leszurta kuglipartnerét, mert egymásután háromszor kilencet ütött. Katymár bácskai községben, — mint a csendőrség jelentette a bajai ügyészségnek — az Ispánnovits-féle vendéglőben kuglizott *Vujekovits* Lajos és *Mánditу* Sándor. Sörbe ment a játék s *Vujevits egymásután háromszor ütött kilencet,* ami annyira felbőszitette *Mándityt*, hogy kifizette a söröket és abbahagyta a játékot. El is távozott a vendéglőből, mintha hazamenne. A sarkon azonban *megleste Vujevitsot és hasbaszurta.* A véres merénylet után megszökött. Vujevitsot válságos állapotban szállitották a bajai kórházba. Mándityt keresik a csendőrök.

Motorkerékpárral az utszéli póznának rohant és szörnyethalt egy tanitó. Szeptember 6-án délután halálos motorkerékpárszerencsétlenség áldozata lett *Zákány* Imre tanitó, aki motorkerékpáron Dunapentele felé haladt. Utközben egy szekeret akart megelőzni, de elvesztette uralmát a kormány fölött és egy utszéli póznának rohant. A szerencsétlen ember hatalmas ivben kirepült az ülésből és az utmenti árokba zuhant. Olyan szerencsétlenül esett, hogy rövidesen meghalt.

Dudlisüveggel táplálnak kilenc kis malacot. *Ripp* István katymári gazda egyik angol anyagöbe *18 malacot ellett.* Miután a göbének csak tiz emlője van, *9 malacot dudlisüvegen keresztül táplálnak* teljes sikerrel, a 18 malac vig ugrándozással szalad az udvarban. A bőséges malacáldás sok érdeklődőt vonz a gazda udvarába.

ADÁS-VÉTEL

Éves mezőgazdasági munkást bentkosztra. Feles baromfineveléshez magányost keresek. Társat különálló tanyára 2000 pengővel. NAGY BÉLA, SZALKSZENTMÁRTON.

Megvételre azonnali készpénzfizetéssel keresek egy 1000—1200-as cséplőgépet kazalozóval együtt ár és gyártmány megjelölésével. Válaszbélyeges leveleket **Szücs János, Csokoládépuszta up. Hosszuhetény.**

Rövid történet

Glória szerencséje

Forditotta: Vécsey Leó

A baj ott kezdődött, hogy a newyorki Moneyman-building liftje a harminchetedik és a harminckettedik emelet között elakadt. A liftben éppen Parker B. Morris, a konkurrens dohánygyári tröszt elnöke ült, aki unalmában, mert várni kellett, míg a hibát kijavitják, kiválasztott egyet ama illatos, szines galléru mintaszivarokból, amelyek a lift oldalán éppen ugy ingyen kinálkoztak, mint a dohánygyári palota folyosóinak falán az egyforma „Parancsolj!" felirásu porcellántartókban.

Parker B. Morris, amióta a dohánygyári tröszt vezetését átvette, lemondott a dohányzás gyönyöreiről. Valóban eszébe sem jutott volna rágyujtani egy szivarra, ha a lift el nem akad. A szivar azonban nem szelelt, sehogy sem akart meggyulni. Pár perc multán a lift megindult, megérkezett a harmincadik emeletre és Parker B. Morris — kezében a hideg szivarral — gunyosan rontott be John Moneyman irodájába:

— Halló, Moneyman — kiáltotta már az ajtóban — ön azt akarta, hogy társuljunk!

— Ugy van, Morris!

— Közben én itt a liftben meg akartam kóstolni az ön mintaszivarjai egyikét. Nos, az ön szivarja nem szelel, az ember nem tudja meggyujtani. Képzelem, hogy mérgelődhet az ember, aki egy dollárt ad az ilyen szemétért...

— Szemét? Az én szivarom szemét? — hördült fel Moneyman. — A legnemesebb anyagból készül, az illata és zamata utólérhetetlen . .

— Igen, tudom . . . igy áll a prospektusban. De a valóságban . . . nézze! Pfuj!

Ezzel Parker B. Morris szétmorzsolta az ujjai között a szőkeszinü, illatos dohányrudat. De a következő percben meglepetve hőkölt hátra. A szivar közepéből összesodort, keskeny papirszelet kigyózott elő.

„Szivarozó gentlemanek, — igy szólt a papirszelet kézirásu szövege — ha van kedvük megismerkedni egy tizenhatesztendős, aranyszőke, szépARCU és hibátlan testalkatu dohánygyári munkásleánnyal, aki boldogtalan mostoha sorsa miatt, ugy keressék őt John Moneyman gyártelepén, a 170-ik utcában, Glória Miller néven".

— Hallatlan! — hüledezett John Moneyman.

— Az ember vigyáz arra, hogy túlságosan romantikus lelkü, fiatal szőke hölgyek ne kerüljenek az alkalmazottak közé, — oktatta Morris és nemsokára indult is.

A társulás terve megbukott. A tizenhatéves, gyönyörü, karcsu Glória Millert pedig egy kurta telefonutasitásra még ugyanaznap elbocsátották a gyárból, azonfelül a munkások fekete listájára is felkerült a neve.

*

Glória Miller négy napon át járta a gyárakat és munkát keresett, de mindenhonnan elutasitották. Oh, a munkaadók érdekszövetsége jól működött. A fekete lista mindenütt ott volt már. Gyárakban, áruházakban, raktárakban egyformán ismerték már Glória Miller nevét.

Háziasszonyának tanácsára a szép leány jelentkezett a revüszinház irodájában a görlcsapatba. Fürdötrikóban kellett bemutatkozni s a rendező azt kivánta, hogy a lábával érintse hátulról a fejét. Sem ez, sem a többi sportmutatvány nem sikerült, mire elhangzott a könyörtelen jelszó:

— Alkalmatlan!

Glória Miller egyike lett a newyorki munkanélküliek megszámlálhatatlan, gigászi tábora boldogtalanjainak. Második napja éhezett már, amikor uj csapás jelentkezett: háziasszonya is kitette a lakásból.

— Sajnálom, kisasszony, de lakosztályát kiadtam egy ifju hölgynek, aki fizet. A podgyászáért ne fáradjon, az egyelőre itt marad, amig a husz dollárt, amivel tartozik, meg nem fizeti . . .

Glória kinn volt az utcán, vékony nyári kabátjában — holott őszre hajlott az idő — s dideregve gondolt az éjszakára. Körülötte a newyorki alkonyatidő tébolyodott forgalma forrt és kavargott. A fiatal leány holtfáradt volt, éhes, mint a farkas és egyetlen fillér nem volt a zsebében. S mindig sötétebb és hidegebb lett... Majd kigyultak a lámpák és eleredt az eső.

A kétségbeesés és a rémület, mint valami zugó fekete, ellenállhatatlan áradat, egyre jobban elboritotta a lelkét. Glória körül kavargó táncba kezdett az utca, a fiatal leány megszédült. Az éhségtől vagy az ijedségtől, ki tudja? Körülnézett segitségért. Jobbra tőle egy gyógyszertár kivilágitott ajtaja fénylett. Balra tőle, a gyógyszertár előtt a járda szélén egy hatalmas, zöld, gazdátlan luxusautó állt. A fiatal leány érezte, hogy fogytán van az ereje. Irtózott a botránytól és a tömegtől, elhatározó mozdulattal balra fordult, felrántotta a gépkocsi ajtaját s lehanyatlott a széles, puha bársonyülés kényelmes sarkába.

A kocsi belseje fütött volt. Erős, bódító virágillat ölelte körül . . . Glória ugy érezte, hogy puhán sülyedni kezd az ülés alatta, a gépkocsi lágyan féloldalra billen, mint valami hajó . . . aztán elvesztette az eszméletét.

*

Arra riadt fel, hogy egy forró, mély férfihang duruzsol a fülébe:

— Köszönöm, Gven, köszönöm, hogy eljött.

A gépkocsi ekkor már mozgásban volt, nesztelenül és lágyan siklott előre a Broadwayn. Mellette egy parázslószemü fiatalember ült és olyan rajongó, tulfütött tekintettel nézett rá, mint valami oltárképre.

Glória feléje forditotta csodálkozó nagy szemét:

— Én . . . — kezdte.

— Nem, ne szóljon egy szót se, Gven! Óh, milyen boldog vagyok.

Glória elhallgatott. Az egész olyan különös és álomszerü volt.

— Összetéveszt valakivel, — gondolta a fiatal leány s jobban a világosság felé forditotta az arcát, hogy eloszlassa a félreértést.

A karcsu, elegáns fiatalember azonban semmi meglepetést sem mutatott:

— Tudtam, megéreztem, hogy ilyen szép, Gven, — suttogta lágyan — most aztán nem engedem el többé sohasem . . .

Glória megborzongott és lehunyta a szemét a hosszu csók alatt:

— Édes, gyönyörü, okos Gven! — muzsikált a suttogó férfihang.

— Ez a boldogság, a halálos boldogság, — gondolta és két forró könnycsepp gyöngyözött elő sürü pillái alól. Arra gondolt, milyen szörnyü lesz az ébredés . . .

Az ébredés azonban sohasem következett be. Az álom egyre szebb és magasztosabb lett. A gépkocsi megtorpant egy gyönyörü palota előtt, ahol livrés inas segitette le a kocsiból . . . Márványlépcsőn haladt fel a karcsu fiatalember jobbján, egy gyönyörü terembe, ahol egy őszhaju, energikus állu férfi nézett fürkészőn a szemébe.

— Apám, hadd mutassam be a menyasszonyomat, — kiáltotta ujjongva a fiatalember. — Látod, nekem volt igazam, Gven csodaszép . . . nemcsak okos és jóságos lelkü . . .

Az őszhaju férfi meghajolt:

— Parker B. Morris, — mutatkozott be szertartásosan. — Boldog vagyok, hogy házamban üdvözölhetem. S boldog vagyok, hogy ily szerencsés volt a fiam választása.

S az álomnak még mindig nem volt vége . . . Ott ültek a teaasztalkánál, amelyen több étel volt, mint amennyit Glória egy hét alatt elfogyasztott. Néhány pompás, káviáros, szendvics s egy pohárka pezsgő visszaadta az erejét. De valahányszor beszélni akart magáról, apa és fiu egyszerre közbevágtak:

— Elég, Gven . . . mi jobban ismerjük magát és a lelkét, mint önmaga.

— Mintha üvegből lenne, olyan előttem! — tette hozzá a fiu.

— De én nem vagyok Gven, — tiltakozott a fiatal leány. — Az én nevem Glória!

— Jó, jó, de megengedi, hogy én továbbra is Gvennek szólitsam . . . Hiszen igy ismertem meg.

S a fiatalember olyan forró, parazsas tekintettel kérlelte, hogy Glória nem tudott ellenállni.

Igy lett Gven a neve . . .

*

Ezalatt Gvendoline Wyde, a pupos, ráncos, törpe vénkisasszony zokogva borult ismeretlen szerelmese tizenkettedik tulfütötthangu szép levelére.

„Az autóm ott fog várni a gyógyszertár előtt, kis Gven — hangzott a levél — az ötvennyolcadik utca sarkán. Nagy zöld kocsi, zárt és kétüléses. Magam vezetem. Addig áll ott, amig eljön. Én benn leszek a gyógyszertárban s nem fogok leskelődni sem . . . Nem is kérdezek semmit, amig haza nem érkezünk, ahol a meglepetés és a boldogság vár reánk, kis Gven . . . Jöjjön, óh jöjjön el, hiszen a levelekből megismertem már gyönyörü, jóságos lelke minden kis zugát. Maga is megismerhetett engem a levelekből, Gven, nem találhat semmi megütközni valót azon, hogy ezt a módját választom a személyes megismerkedésnek. Nem félek semmit, tudom bizonyosan, hogy aki ezeket a leveleket irta, akinek ilyen szép lelke van, az csak gyönyörü lehet. Jöjjön . . . szeretem . . . várom . . ."

Gvendoline Wyde könnyei összemázolták a levél sorait. Oh, hát hogyan mehetne el a találkozóra, ő, a pupos, szörnyü külsejü vénkisasszony, aki puszta szórakozásból ment bele ebbe az apróhirdetés utján indult furcsa levelezésbe . . . Oh, szép volt nagyon ez a romantikus regény, de most vége, visszavonhatatlanul vége!

És Gvendoline Wyre eltemette az álmait. Nem ment el a találkozóra, hanem ujból tanulmányozni kezdte a lapok apróhirdetéseit s kiválasztotta az egyiket, amelyben a Moneyman-féle dohánygyár munkásnőt keresett. Oda ment el az ötvennyolcadik utca zöld autója helyett s mivel a gyárban éppen csunya, öreg s minden romantikától mentes munkásnőt kerestek, ő első pillantásra megfelelt és fel is vették.

Pár héttel később, hogy a gyárban dolgozott, egy napon szabadságot kaptak, teljes munkabérrel. Aznap volt a fiatal Morris esküvője s mivel a két gyár egyesült, ezt a napot az összes munkások megünnepelték. S pár év mulva Gvendoline Wyre munkavezető lett. Ideális munkaerő volt, — mint az öreg Parker B. Morris egyszer megjegyezte — egy cseppet sem romantikus lekü és egy cseppet sem szép.

*

S mindez azért történt, mert a Moneyman-palotában a lift egy napa harminchetedik és harminckettedik emelet között elakadt. Mint ahogy a világtörténelem nagy eseményei is a legtöbbször ilyen ostoba rendellenességekre vezethetők vissza.

IGAZGYÖNGYÖK

Családalapitás, a gyermekek felnevelése a szülők kötelessége, ahol pedig a szülők gazdaságilag gyöngék és erőtlenek, ott az állam, a város, a nemzeti társadalom támogatásának elmaradnia nem szabad!

*

A barátság és szerelem abban hasonlitanak egymáshoz, hogy mind a kettő olyan, mint az árnyék; a szerelem reggeli árnyék, amely minden pillanatban kisebb lesz; mig a barátság esti árnyék, amely nő, mig csak az életnapja le nem nyugszik.

A mi költőink

Megérett a piros alma...

Megérett a piros alma,
Le is lehet szedni,
Megnőtt már ez a barna lány,
El lehet szeretni.
Piros almát de szeretném
Magamnak leszedni,
Ezt a kedves barna kislányt
Feleségül venni!

Leszedték a piros almát,
Mire észrevettem.
Férjhez adták azt a kislányt,
Akit én szerettem.
De nem sirok, lesz még szép nyár,
S a fán terem alma;
Lesz még kislány, aki majd a
Szivét nekem adja!

KAPORNAKY ISTVÁN
(Szomoróc)

Ott lent a falu végén...

Odalent a falu végén nyitva egy kis ablak,
Arra járok minden este, arra csalogatnak.
Ott lakik egy barna kislány, fáj a szivem érte,
Amióta a szivemet otthagytam cserébe.

Amióta lelkem szárnyán el-elszállok hozzád,
Gondolatim minden este el-elszállnak hozzád.
Felkereslek néha-néha, hozzád visz a lelkem,
Amióta a szivemet elraboltad tőlem.

BASKI JÓZSEF (Vilmány)

Szomszédunkban van egy édes...

Szomszédunkban van egy édes szőke lány,
Hej de nagyon óv is tőle az anyám.
Más lányt szemelt titkon nekem párommak,
Hogy azt hozzam én a házhoz asszonynak.

Édesanyám, nagyon-nagyon csalódtál,
Ha fiadnak más asszonyt választottál.
Nem illik ugy egy leány se énhozzám,
Mint az a szép szőkehaju szomszédlány.

MISÁK FERENC (Budapest)

Találja ki!

Apa, anya és a három gyermek kora összesen 100 esztendő. A gyermekek együtt éppen olyan idősek, mint az anya, a középső gyermek negyedannyi, a legkisebb pedig ötödannyi éves, mint az apa, aki tiz évvel idősebb, mint a anya. Mennyi idősek az egyes családtagok?

A levelezőlapra irt megfejtéseket a *Vasárnap* szerkesztőségének cimére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni, *tiz napon belül.* Elkésve érkező megfejtéseket nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfejtést küldenek, előfizetőtáborunk tagjai és előfizetési dijhátralékuk nincs.

A *Találja ki!* eredményét a 41-ik számban közöljük.

A 35-ik számban közölt rejtvény megfejtése a következő:

A Hymnus szövegét Kölcsey Ferenc irta, zenéjét Erkel Ferenc szerezte.

A kérdésre mindössze csak *tizenöt* előfizetőnk küldött be — valamennyi — helyes választ.

Könyvjutalmat nyert:

Varju Ferenc, Gérce.

TANÁCSADÓ

Kérdés: *Hol és mennyiért lehet gabonafajsúlymérleget beszerezni? (Gyulai Józsefvárosi Földmíves Olvasókör.)* — **Felelet:** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V., Alkotmány-u. 29), amely kérésünkre részletes ajánlatot is küldött már címükre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

B. S., Szaporca: A kérdezett antológiáról mi semmit sem tudunk. Ha Ön még azt is tudja, hogy kinek a kiadásában és hol fog a könyv megjelenni, a leghelyesebb, ha közvetlenül a kiadóhoz fordul részletkérdéseivel.

Egy kis mosoly

Kohn azt mondja Grünnek:

— Én is kaptam házassági kölcsönt.

— Hogyan — érdeklődik Grün.

— Annakidején, mikor megnősültem, az apósom ezer pengőt adott kölcsön a lányával.

— És visszaadtad?

— *A lányát már igen, a pénzt még nem.*

*

Egyik nyári szinházunknál pontosan az előadás megkezdése előtt megjelenik a bejáratnál egy berugott ember és odaadja a jegyszedőnek a jegyét.

— Uram, — mondja a jegyszedő — ön nem mehet be, mert nincs olyan állapotban.

— De kérem, itt a jegyem.

— Igen, de ön be van rugva.

— Na, — csuklik egyet a részeg — mit gondol, *ha nem lennék berugva, idejönnék?*

*

Két elegáns hölgy beszélget egy harmadikról.

— Te, — mondja az egyik — az semmit sem öregszik. Tegnap láttam, *pont olyan, mint a mult héten.*

*

A tanító egy mesét olvas fel a gyermekeknek és aztán azt próbálja megmagyarázni, hogy *mi is az a mese.* Aztán megkérdi:

— Na, Móricka, hogy hivják azt az irásmüvet, amelyet csak ugy kigondol az ember és semmi komoly alapja nincs?

Móricka gondolkodik egy kicsit, aztán kivágja:

— Azt az irásmüvet *adóvallomásnak* hivják.

VÁSÁR és PIAC

GABONATŐZSDE

Készárupiac. *Buza,* 77 kg-os, tiszavidéki 20—20.10, felsőtiszai 19.90—20.05, duna-tiszaközi 19.95—20.05, egyebek 19.95—20.10, 78 kg-os tiszavidéki 20.20—20.30, felsőtiszai 20.10—20.30, duna-tiszaközi 20.10—20.30, egyebek 20.15—20.30, 79 kg-os tiszav. 20.40—20.50, felsőtiszai 20.30—20.45, duna-tiszaközi 20.35—20.45, egyebek 20.35—20.50, 80 kg-os tiszav. 20.50—20.60, felsőt. 20.40—20.55, duna-tiszaközi 20.45—20.45, *rozs,* pestv. 14.80—14.95, más származásu 14.85—15.05, *zab* Ia 16.30—16.40, IIa 16.15—16.25, finom *buzakorpa* 12.75—12.85, *sörárpa* Ia 18.25—19, IIa 17.50—18, *takarmányárpa* 16.80—17, IIa 16.70—16.80, *tengeri* tiszántuli állomásról 19.65—19.75, egyéb állomásról 19.55—19.65, ab Budapest Közraktár 19.65—19.75, 8-as buzaliszt 15—15.25 pengő.

Határidőspiac. Rozs októberre 15.44—15.46, márciusra 16.24—16.26, tengeri májusra 14.46—14.50.

Magpiac. *(Mauthner Ödön Magtermelő és Magkereskedelmi Rt. heti jelentése.) Biborheremag* ezidőszerint üzlettelen, ára mégis tartott. *Löheremagban* elég jelentékeny kinálat mutatkozik. Uj termési *lucernamagban* élénk keresletvolt őszi vetésre, mely nagyobb mennyiségek elhelyezésére nem nyujtott lehetőséget. Az uj termési lucernamag október—novemberi szállitásra némi árverseteget szenvedett, miután az exportban elérhető árak a termelők magas árigényeitől még igy is messze vannak. Ezért jelentősebb üzletkötések nem fordultak elő. *Szösziösbükköny* üzlettelen. *Mák* ára e héten nem emelkedett tovább, az irányzat tartott. *Fümagokból* elég szép termés került piacra és a kereslet különösen angolperjében, valamint vörös csenkeszben jén élénk. — *A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos jegyzési nyersárurért ab Budapest:* Uj káposztarepce 24—24.50, ab feladóállomás: mák 143—148, sterilizált Viktória borsó 17—18.50, Express 17—18, lencse nagyszemü 36—45, középszemü 24—32, kisszemü 22—24, fehér szokványbab dunai 29—29.50, dunántuli 28—28.50, felsőmagyarországi 27—28, biborheremag 70—75, szöszösbükköny 38—39, csillagfürt fehér 11.75—12 pengő.

Takarmány. Réti széna Ia 7.20—8, IIa 5.50—6.50, IIIa 4—5.40, muharszéna 6.50—8, lucernaszéna 7.50—11, alomszalma, rozs 3.50—4.20 pengő métermázsánként.

Abraktakarmány. Árpakorpa 14.80, borsóhéj 19.50, borsókonkoly 16, buzakorpa 13.25—13.50, buzatakarmányliszt 15.60—15.80, halliszt 45, kókuszdiópogácsa 14.50, lenmagpogácsa 15.75, melász 10, napraforgópogácsa 14.75, száritott répaszelet 14, repcepogácsa 12.50, rozskorpa 13—13.20 pengő métermázsánként.

Vágómarha. Bika, tarka Ia 71—74, IIa 60—70, IIIa 52—54, ökör, magyar Ia 68—76, IIa 54, tarka Ia 67—73, kivételes 78, IIa 55—66, IIIa 40, tehén, tarka Ia 60—74, kivételes 76, IIa 47—65, IIIa 40—46, növendék 54—74, kicsontozni való 32—38 fillér kg-ként.

Borju. Ia 90—93, kivételes 96, IIa 78—86, IIIa 64—70 fillér kg-ként.

Tenyészmarhák és jármosökrök. Ia belföldi jármosökör (tarka) és beállitani való tinó 60—70, Ia belföldi jármosökör (fehér) 60—74, 1½ éves üszö 60—74, 1½ éves tinó 60—74, fiatal, friss fejős tehén 70—80 fillér kg-ként.

Juh. Külföldnek megfelelő Ia fiatal ürü darabonként 50 kg sulyban 40—50, Ia fiatal bárány, páronként legalább 80 kg sulyban 46—52 fillér kg-ként, etetés-itatás után gazdaságban mázsálva, 3 kg sulylevonással.

Ló. Könnyebb kocsiló (hintós és jukker, stb.) 670, igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 360—800, igás kocsiló (könnyü nyugati fajta) 300—380, alárendelt ló 65—300, vágó ló 50—480 pengő.

Sertés. Szedettsertés Ia 104—106, IIa 101—103, silányminőség 93—97, angol tőkesertés 102—106, angol sonkasertés Ia 102—108, kivételesen 110, félsertés szalonnával Ia 143—146, IIa 140—143, félserténshus Ia 144—154, IIa 134—144 fillér kg-ként.

Zsir és szalonna. Szalonna, olvasztani való 140—160, sózott 160—200, füstölt 170—240, háj 156—172, tepertő 160—220, sertészsir, helybeli 160—176 fillér kg-ként.

Nyersbőr. Marhabőr, 40 kilónál nehezebb, magyar 90—95, tarka 100—110 fillér; a 40 kilónál könnyebb marhabőr 10 fillérrel olcsóbb. Tarka bikabőr 35 kg-ig marhabőrárban, 36—40 kg-ig 20, 41—50 kg-ig 20, 51—60 kg-ig 30, ezen felül 40% levonás. Borjubőr hosszu lábbal 130—140, rövidlábas borjubőr 140—155, merinó juhbőr, zöldsulyban 60—70 fillér kg-ként. Mészáros lóbőr darabonként 10—11 pengő, kisebb lóbőrért 20%-kal kevesebbet fizettek.

Baromfi és tojás. *Élő baromfi:* Tyuk 180—350, csirke, rántani való 90—150, sütni való 140—250, ruca, sovány 190—250 fillér darabonként. *Leölt baromfi:* Tyuk 140—180, csirke, rántani való 180—280, sütni való 160—280, ruca hizott 140—200, lud hizott 140—200, libamáj, nagy 400—700, kicsi 300—500 fillér kg-ként. Teatojás 10 darabig 9—11, főzőtojás 8—9, apró 8—9 fillér darabonként.

Vad és vadhus. Szarvascomb 220—240, gerinc 300—400, lapocka 100—120, többi része 30—50, őz, gerinc 400—500, comb 240—260, többi része 30—100 fillér kg-ként. Nyul, bőrben 300—400, süldő 200—250, fogoly 80—140 fillér darabonként.

Halpiac. Harcsa, nagyság szerint 260—450, csuka 140—240, ponty 140—200, kárász 120—140, compó 120—140 fillér kg-ként. Rák darabonként 10—50 fillér.

Tej és tejtermék. Teljes tej 30, lefölözött tej 10, aludttej 20—25, tejszin 180—200, tejfel 100—120 fillér literenként. Centrifugált vaj 300—340, főzővaj 260—300, tehénturó, sovány 40—70, juhturó 160—240, kevert turó 120—180, juhsajt 180—220, trappista 200—260 fillér kg-ként.

Zöldség. Sárgarépa 4—16 (csom.), petrezselyem 6—24 (csom.), zeller 3—30 (db-ja), kalarábé 2—6 (db-ja), karfiol 50—80, vöröshagyma, makói 10—14, közönséges 10—14, fokhagyma 18—32, cékla 10—20, fejeskáposzta 6—12, savanyitott káposzta 26—32, kelkáposzta 8—16, vöröskáposzta 16—28, fejessaláta 4—12 (db-ja), torma 60—160, burgonya: Gülbaba 10—12, nyári rózsa 10—12, Ella 8—10, tömör csiperkegomba 140—200, mezei csiperke 120—200, szegfügomba 80—140, éti vargánya 80—160, uborka, savanyitani való 26—50, nagy, salátának való 10—28, zöldpaprika, apró, hegyes 14—28, nagy, tölteni való 12—36, tök, főző 5—8, paradicsom 7—14, zöldbab 12—30, vajbab 12—30, zöldborsó, hüvelyes 40—80, sóska 20—28, paraj, tisztitott 20—28, feketeretek 12—24 fillér kg-ként. Zöld tengeri darabonként 5—10 fillér.

Gyümölcs. Alma (nemes) 40—100, körte (nemes) 40—120, szilva, magbaváló 26—48, szilvaiz 120—160, gyümölcsléz 120—300, őszibarack, fehér 30—160, görögdinnye, faj 4—12, sárgadinnye, faj 12—24, csemegeszőlő 56—100, közönséges szőlő 24—50, dió, uj 100—240, dióbél 380—500, mogyoróbél 420—480, héjazott mandula 480—680 fillér kg-ként.

Füszer és egyéb. Paprika, édesnemes 460—520, félédes 380—500, rózsa 320—400, mák, kék 160—200, pergetett méz 160—200, köménymag 240—300, háziszappan, szin 96—128, közönséges 56—96 fillér kg-ként.

Borpiac. Az elmult hetek esőzése általában növelte a szőlők rothadását, de nagyobb károk még mindig nincsenek. Cegléden megkezdték a szüretet, mivel a város határában elvonult jégeső a szőlőben nagy károkat okozott és a beálló rothadás miatt a gazdák kényszerlitve vannak a szőlők szedésére. A must ára 20 mustfokig 20 fillér, az ennél magasabb foku mustért 1 fillérrel fizetnek fokonként. Több helyről értesültünk arról, hogy előlegként a mustra továbbra is 20 fillért adnak, fokra való tekintet nélkül. A csemegeszőlő ára 20—30 fillér kg-ként.

Sesz és szeszesitalok. A m. kir. szesz-egyedáruságnál az elmult héten az összes szeszféleségekben igen élénk volt a kereslet az egyedáruság által megállapitott változatlan árakon. A *gyümölcspálinkapiacon* e héten az élénk keresettel szemben gyér volt a kinálat és tartott árakon vásároltak. *Törkölypálinka* 3.60—3.70, *seprőpálinka* 3.70, *szilvórium* 5.50—6.50, *eperpálinka* 4.80—5, *borpárlat* 7.20—7.30 pengőig terjedő áron kelt el. Az árak 10.000 literfokonként III. táblázat szerint + 3% forgalmi adó értendők.

Idegen pénzek vételi és eladási ára

Száz pengőnél többe kerül száz darab: Angol font 1625—1645; dollár 337.80—341.80; kanadai dollár 332—337 pengő. *Száz pengőnél kevesebbe kerül száz darab:* Csehkorona 9.50—12; lengyel zloty 60—61.40; szerb dinár 7.15—7.70; francia frank 8.95—9.35; román leu 3—3.45; bolgár leva 3—3.60; olasz lira 16.90—17.90; svájci frank 76.30—77.20 pengő. Ezekhez az árakhoz még a Magyar Nemzeti Bank által megállapitott hivatalos felárak járulnak.

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, IX. 18. *Állat- és kirakóvásár:* Turkeve. *Ló- és kirakóvásár:* Baja. — **Hétfő, IX. 19.** *Állat- és kirakóvásár:* Arló, Fehérgyarmat, Kál, Kőka (bizonytalan), Kötegyán, Kötelek, Mezőkeresztes, Tiszacsege, Tokaj. *Ló- és kirakóvásár:* Bátaszék, Gamás (bizonytalan), Gyón, Hédervár, Jánoshalma, Magyaróvár, Szany, Veresegyháza. *Kirakóvásár:* Csipkerek, Jászárokszállás, Paks, Tatabánya. *Ló-, marha- és kirakóvásár:* Gödre. — **Kedd, IX. 20.** *Állat- és kirakóvásár:* Bicske (bizonytalan), Harta (bizonytalan, Pereg. *Ló-, marha- és kirakóvásár:* Gölle, Gyulaj, Tamási. *Lóvásár:* Vajszló. — **Szerda, IX. 21.** *Ló- és kirakóvásár:* Alsónémedi, Erdőcsokonya (bizonytalan), Iharosberény, Körmend, Sümegyszob, Szabadszentkirály (bizonytalan), Tab (bizonytalan). *Kirakóvásár:* Püspökhatvan. *Sertés- és kirakóvásár:* Rudabánya. — **Csütörtök, IX. 22.** *Állat- és kirakóvásár:* Hajduhadház, Ócsöd. *Ló- és kirakóvásár:* Keszthely, Koppányszántó, Süttő. *Marha- és kirakóvásár:* Nemesnép. *Kirakóvásár:* Sajtoskál. *Ló-, marha- és kirakóvásár:* Toponár. — **Péntek, IX. 23.** *Állat- és kirakóvásár:* Békés. — **Szombat, IX. 24.** *Állat- és kirakóvásár:* Békés.

Arany- és ezüstpénzek ára

1938 szeptember 13.

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 37 fillér; kétkoronás 75 fillér; ötkoronás 1 pengő 97 fillér; régi egyforintos 1 pengő.

14 karátos tömörarany grammonként: 3 pengő 25 fillér.

Szinarany kilogrammja: 5800 pengő.

Szinezüst kilogrammja: 95 pengő.

RÁDIÓ

Budapest I.

VASÁRNAP, IX. 18.

9: Unitárius istentisztelet. **9.45:** Hjrek. **10:** Róm. kath. istentisztelet. **11.15:** Evangélikus istentisztelet. **12.20:** Pontos idő, időjárás és vizállás. **12.30:** Hangverseny Zenekar. **13:** „Vessünk gátat kiejtéeünk romlásának". **14:** Hanglemezek. **15:** „Beszélgetés egy aranykalászos gazdával", Vadnai Jenő m. kir. gazdasági tanár előadása. **15.45:** Cigányzene. **16.50:** A magyar-cseh válogatott labdarugómérkőzés II. félidejének közvetitése Prágából. **17.50:** Mefhosz-jazz. **18.30:** „Nyitra, Zoborhegy és Szent István". **19:** Szalonzene. **20:** Sportközlemények. **20.10:** „A régi szerető". Népszinmü. Irta Géczy István. **22:** Hirek, időjárás. **22.20:** Katonazene. **23.30:** Hanglemezek.

HÉTFŐ, IX. 19.

12.05: Kamarakórus. **13:** Beszkártzenekar. **16.15:** Diákfélóra. **17:** „A gümőkor megelőzése". **17.30:** Cigányzene. **18.15:** „Mezőgazdasági kisüzem és nagyüzem", Kerék Mihály előadása. **18.45:** Puky Margit zongorázik. **19.20:** „Őszi versek". **19.40:** Hanglemezek. **21:** Operaházi Zenekar. **22.05:** Időjárás. **Majd:** Szalonötjős. **23.10:** Cigányzene.

KEDD, IX. 20.

12.05: Postászenekar. **13.30:** Hanglemezek. **16.10:** „Asszonyok tanácsadója". **17:** Laczó István operaházi tag énekel. **17.30:** „Békés városa". **18:** Cigányzene. **19:** „Édes anyanyelvünk". Halász Gyula előadása. **19.20:** Szalonzene. **20.30:** „Kassától Szabadkáig". **21.30:** Szimfónikus Zenekar. **22:** Időjárás. **23.10:** Jazz.

SZERDA, IX. 21.

12.05: Zongora. **13.30:** Cigányzene. **16.15:** Diákfélóra. **17:** „A madárvonulás". **17.30:** Hanglemezek. **17.55:** Munkásfélóra. **18.25:** Rendőrzenekar. **19.40:** „A belgiumi magyarság". **20.10:** Orosz Julia operaházi tag énekel. **21:** „Vavrinecz Mór emlékest". **22:** Időjárás. **22.05:** Uhl Antal lille-i lelkész üzenete a franciaországi magyarokhoz. **22.20:** Cigányzene. **23.10:** Tánclemezek.

CSÜTÖRTÖK, IX. 22.

12.05: Hanglemezek. **13.30:** Szalonzene. **16.15:** „Apró sütemények". **17:** Nagy Margit operaházi tag énekel. **17.40:** „Dalmát tornyok alatt". **18.10:** Sugár Viktor orgonál. **18.55:** „Kertészeti időszerü tanácsadó". Horn János m. kir. kertészeti tanintézeti tanár előadása. **19.20:** Cigányzene. **20:** „A dolovai nábob leánya". Szinmü. Irta Herczeg Ferenc. **22.05:** Hirek, időjárás. **22.30:** Katonazene. **23.10:** Jazz.

PÉNTEK, IX. 23.

12.05: Hegedü—fuvola. **13.30:** Szimfónikus Zenekar. **16.15:** Diákfélóra. **17:** „Székelyek Erdély védelmében". **17.25:** Zongora. **18.10:** Cigányzene. **19.19:** Előadás. **19.45:** „AIDA". Verdi-opera négy felvonásban, hanglemezről. **20.30:** Külügyi negyedóra. **21.30:** Hirek. időjárás. **23.10:** Cigányzene.

SZOMBAT, IX. 24.

12.05: Cigányzene. **13.30:** Hanglemezek. **16.15:** Mesék. **17:** Müszaki tanácsadó. **17.25:** Szalonzene. **18.20:** Közvetités a Meinl-gyár telepéről. **19:** „Simonffy Kálmán szerzeményei". **20.15:** Zarah Leander film- és táncdalokat énekel. **21.15:** Hirek, időjárás. **21.40:** Hangverseny Zenekar. **23.10:** Tánclemezek.

Budapest II.

Vasárnap, IX. 18. *11.20:* Szalonzene. *15:* Hanglemezek. *16.55:* Cigányzene. *17.15:* Ének. *18.35:* Jazz. *19.05:* Felolvasás. *20.30:* Hanglemezek. — **Hétfő, IX. 19.** *18.20:* Cigányzene. *18.45:* Német nyelvlecke. *20:* Hirek. *20.20:* Felolvasás. *20.40:* Hanglemezek. — **Kedd, IX. 20.** *18.35:* Francia nyelvlecke. *20.25:* Hanglemezek. *21.40:* Időjárás. — **Szerda, IX. 21.** *17.55:* Hanglemezek. *19.05:* Olasz nyelvlecke. *19.35:* Versek. *20.40:* Szalonzene. — **Csütörtök, IX. 22.** *18.15:* Elbeszélések. *18.55:* Cigányzene. *19.30:* Angol nyelvlecke. *20.25:* Hanglemezek. *21.35:* Időjárás. *21.40:* Katonazene. — **Péntek, IX. 23.** *18.10:* Előadás. *18.40:* Gyorsirás. *19.15:* Cimbalom. *20.25:* Szalonzene. *21.50:* Időjárás. — **Szombat, IX. 24.** *17:* Szalonzene. *17.50:* Mezőgazdasági félóra. *19:* Felolvasás. *19.30:* „Asszonyok a falun", előadás. *20.25:* Hanglemezek.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU" MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.

Nyomatott az Europa Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság körforgógépein. (Igazgató: Schmidek Tibor dr.) Budapest, Ó-utca 12.